

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Huyen Tran Thu

Rozpočtové příjmy obcí

Bakalářská práce

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Rozpočtové příjmy obcí vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 9. března 2010

.....

Tran Thu Huyen

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce JUDr. Michaelovi Kohajdovi, Ph.D. za cenné připomínky a rady, kterými přispěl k vypracování bakalářské práce. Dále děkuji paní Lence Macháčkové, vedoucí finančního odboru Městského úřadu Chropyně, za poskytnutí materiálů a zodpovězení dotazů.

Obsah

1. Úvod	6
2. Charakteristika problematiky financování a hospodaření obcí	8
3. Rozpočet obce a rozpočtový proces	10
4. Příjmy obcí	15
4.1. Daňové příjmy	16
4.1.1. <i>Rozpočtové určení daní</i>	16
4.1.2. <i>Místní poplatky</i>	17
4.1.3. <i>Platby na úseku péče o životní prostředí</i>	23
4.2. Nedaňové příjmy	25
4.2.1. <i>Správní poplatky</i>	26
4.2.2. <i>Příjmy z vlastního podnikání</i>	26
4.2.3. <i>Příjmy z mimorozpočtových fondů obce</i>	27
4.2.4. <i>Platby sankční povahy</i>	27
4.2.5. <i>Uživatelské poplatky</i>	27
4.2.6. <i>Ostatní nedaňové příjmy</i>	28
4.3. Přijaté dotace	28
4.4. Příjmy návratného charakteru.....	30
5. Výdaje obcí	31
5.1. Klasifikace výdajů	31
6. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Chropyně	33
6.1. Obec Chropyně a její rozpočet	33
6.2. Analýza příjmů obce.....	34
6.3. Analýza výdajů obce	38
6.4. Hodnocení hospodaření obce	39
7. Právní úprava - současnost a budoucnost	40
8. Závěr	45
Seznam použitých pramenů	47
Resumé	49
Seznam příloh	51

Seznam zkratek

LZPS - Listina základních práv a svobod

RUD - rozpočtové určení daní

DPFO - daň z příjmů fyzických osob

DPPO - daň z příjmů právnických osob

DPH - daň z přidané hodnoty

DzNem - daň z nemovitostí

OZV - obecně závazná vyhláška

ZRPÚR - zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

ZO - zastupitelstvo obce

RO - rada obce

VHP - výherní hrací přístroje

SMO ČR - Svaz měst a obcí České republiky

1. Úvod

Vícestupňové uspořádání rozpočtové soustavy nalezneme nejen ve federálních, ale i v unitárních státech. V České republice se stát dělí o některé pravomoci a část finančních prostředků s obcemi - základními územními samosprávnými celky, a kraji - vyššími územními samosprávnými celky. Tyto územní jednotky mají právo na samosprávu, zároveň ale v důsledku aplikace tzv. smíšeného modelu veřejné správy vykonávají i státní správu.

K výkonu své samostatné i přenesené působnosti musí mít obec dostatek finančních zdrojů, které získává nejen od státu, ale i z vlastní činnosti, z Evropské unie nebo od jiných subjektů. Co obec, to jiné příjmy, a to i v případě, že jsou územně stejně velké a se stejným počtem obyvatel. Je zajímavé sledovat, proč tomu tak je a jak tyto rozdíly v příjmech mohou obce, resp. stát ovlivnit. To byl také **důvod**, proč jsem si vybrala jako téma mojí bakalářské práce „Rozpočtové příjmy obcí“.

Ve své práci se budu zabývat problematikou financování obcí (odkud plynou do rozpočtu obcí finanční prostředky), hospodařením (jak obce získané prostředky využívají) a mírou ekonomické autonomie obcí (jak mohou obce ovlivnit výši svých příjmů a do jaké míry mohou sami rozhodovat o vynakládání finančních prostředků).

Svou práci začnu definicemi základních pojmů, které se k tomuto tématu vztahují. Kromě fiskálního federalismu, decentralizace a smíšeného modelu veřejné správy neopomenou vymezit pojem rozpočet, jakožto hlavní finanční nástroj hospodaření obce, a také rozpočtový proces a zásady, kterými se tento proces řídí.

Hlavní část své práce bych chtěla zaměřit na popis jednotlivých druhů příjmů, které budu členit na daňové příjmy (např. výnosy ze sdílených a svěřených daní či z místních poplatků) a nedaňové příjmy (např. výnosy ze správních a uživatelských poplatků, příjmy z vlastního podnikání), na dotace (od kraje, státu, EU) a návratné příjmy obcí (tj. úvěry a půjčky).

Aby byl rozpočet komplexní, zmíním se samozřejmě o výdajích obce a jejich klasifikaci. Uvedu hlavní oblasti, kam plynou rozpočtové výdaje.

V praktické části své práce se budu snažit využít dostupné materiály a získané teoretické znalosti o příjmech obcí k provedení rozboru rozpočtu obce Chropyně s cílem ohodnotit její hospodaření.

Nakonec se pokusím zapřemýšlet nad právní úpravou, která se uplatňuje v této oblasti, upozornit na její pozitiva a negativa a nastínit směr, kterým by se měla dále vyvíjet.

Práci doplňuji tabulkami, grafy a přílohami pro přehlednost a lepší pochopení textu.

Při psaní této práce budu vycházet z aktuální právní úpravy a případné novelizace, které proběhnou během jejího zpracování, zmíním v poznámkách pod čarou. Kromě zákonné úpravy využiji také knižní publikace. Další potřebné informace budu čerpat z internetových zdrojů a periodik. Také si pokusím sjednat schůzku s vedoucí finančního odboru obce Chropyně, od které snad nejen získám data ke zpracování analýzy, ale také se dozvím, jaký je její názor na dnešní způsob a míru financování obcí.

Cílem mojí práce je vystihnout problematiku příjmů obcí v České republice v souhrnném pohledu a po analýze rozpočtu města Chropyně zhodnotit hospodaření města. Na základě nabytých vědomostí se budu snažit navrhnout zlepšení současné právní úpravy, která by obcím zajistila dostatek finančních zdrojů odpovídajících jejich potřebám a která by posílila fiskální pravomoc obcí, tudíž i jejich ekonomickou autonomii. K dosažení vytyčených cílů použiji převážně **metodu popisnou** a následně také **metodu analýzy**.

2. Charakteristika problematiky financování a hospodaření obcí

Fiskální federalismus a decentralizace

K charakteristice problematiky financování obcí patří neodmyslitelně pojmy, které je nutné si vysvětlit hned na začátku práce. První z nich je pojem **fiskální federalismus**, který chápeme jako vícestupňové uspořádání rozpočtové soustavy a vyplývá ze státoprávního uspořádání země, kde jsou rozděleny odpovědnosti a pravomoci mezi jednotlivé stupně řízení.¹ V unitárních státech najdeme jak ústřední vládu, tak i územní samosprávu, které si mezi sebou rozdělují pravomoci při zabezpečování veřejných statků. Hlavní problémem je stále otázka, jak rozdělit funkce veřejných financí (tj. funkce alokační, distribuční a stabilizační) mezi vládní úrovně a jak rozdělit prostředky potřebné pro výkon těchto funkcí.²

Fiskální federalismus předpokládá **fiskální decentralizaci**, což je zvýšení daňové a výdajové odpovědnosti územních úrovní vlády³. Lze ji také chápat jako správné rozdělení různých daní, dotací, výdajových programů a regulačních mechanismů mezi jednotlivé úrovně vlády.⁴

V České republice existuje dvě úrovně územní samosprávy, a to obecní a krajská. V těchto územních jednotkách samosprávy je aplikován tzv. **smíšený model veřejné správy**, to znamená, že obce a kraje vykonávají nejen samostatnou, ale i přenesenou působnost. K tomu, aby mohly svoji působnost efektivně vykonávat, potřebují jak finanční prostředky, tak i pravomoc činit výdajová rozhodnutí.⁵

Obec a hlavní aspekty hospodaření obce

Obcím je zaručena samospráva.⁶ Nezbytnými složkami místní samosprávy jsou obyvatelé, kteří tvoří tzv. osobní základ obce, katastrální území obce, které představuje územní základ obce, a obecní majetek, který představuje ekonomický základ obce.

Z Ústavy ČR vyplývá, že „*územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu.*“⁷ Zákon o obcích zakotvuje kromě již zmiňovaného práva obcí vlastnit majetek i to, že tato veřejnoprávní korporace vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z

¹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 30.

² JÍLEK, Milan. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vydání. Praha: ASPI - Wolters Kluwer, 2008, s. 17.

³ Tamtéž, s. 18.

⁴ Tamtéž, s. 18.

⁵ Tamtéž, s. 15.

⁶ Čl. 8 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Čl. 101 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů.

těchto vztahů vyplývající.⁸ Je třeba dodat, že při nakládání se svým majetkem vstupuje obec do nejrůznějších soukromoprávních vztahů, kde vystupuje jako rovnocenný subjekt.⁹ Některé právní předpisy však omezují svobodu jednání obce. Důvodem je snaha zajistit transparentnost a efektivnost hospodaření s veřejným majetkem a veřejnými prostředky,¹⁰ což považují za správné.

Hlavní principy hospodaření základních územních samosprávných celků najdeme v zákoně o obcích, kde jsou stanoveny zásady pro hospodaření obce¹¹ a také pravomoci zastupitelstva obce (dále jen „ZO“) a rady obce (dále jen „RO“) při nakládání s obecním majetkem.¹² Nelze také opomenout Listinu základních práv a svobod (dále jen „LZPS“). Zde je zdůrazněno, že vlastnické právo všech vlastníků (to znamená i obcí) má stejný zákonný obsah a ochranu a pouze zákon může stanovit, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob.¹³

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů¹⁴ (dále jen „ZRPÚR“) umožňuje obcím k plnění svých úkolů, k využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zřizovat **organizační složky, příspěvkové organizace**, zakládat obchodní společnosti nebo obecně prospěšné společnosti. Hlavním cílem společností však nesmí být dosažení zisku, ale pouze uspokojování potřeb občanů.

Obce mohou také zřizovat účelové nebo neúčelové **peněžní fondy**, jejichž zdrojem mohou být přebytky hospodaření z minulých let, převody prostředků z rozpočtu, případně také některé příjmy běžného roku.

⁸ § 2 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Obec jedná v režimu obchodního nebo občanského zákoníku.

¹⁰ Jde např. o omezení možnosti ručení obecním majetkem nebo povinnost zveřejnění záměru nakládání s obecním nemovitým majetkem na úřední desce.

¹¹ § 38 - § 44 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹² § 84, § 85, § 102 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Čl. 11 odst. 1 a 2 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

3. Rozpočet obce a rozpočtový proces

Hlavním finančním nástrojem hospodaření obce je **rozpočet**. Rozpočtem rozumíme finanční plán, jímž se řídí financování činností obce. Na rozpočet můžeme nahlížet také jako na decentralizovaný peněžní fond, tokovou veličinu, účetní bilanci, důležitý dokument nebo jako na ekonomický nástroj obecní politiky.¹⁵ Rozpočet obsahuje údaje o příjmech, výdajích a ostatních peněžních operacích obce, včetně vytvoření a použití fondů. Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů¹⁶ (dále jen „ZRPÚR“) jsou rozpočty obcí součástí **rozpočtové soustavy** spolu s rozpočty krajů, dobrovolných svazků obcí, statutárních měst, hlavního města Prahy a jeho městských částí a s rozpočty Regionálních rad regionů soudržnosti.

Rozpočtový proces

Postupy prací, podle kterých se má řídit celoroční činnost, která souvisí s rozpočtovým hospodařením, se nazývá **rozpočtový proces**.¹⁷ Rozpočtový proces trvá většinou dva roky a skládá se z šesti fází. Aby mohl být rozpočet sestaven, schválen, aby se podle něho dalo hospodařit, aby mohl projít kontrolou a být hodnocen, je třeba, aby **orgány obce** měly určitou **rozpočtovou pravomoc**.

Zastupitelstvo obce schvaluje rozpočet i závěrečný účet obce. K tomu může ZO schvalovat poskytování darů nad 20 000 Kč a dotací nad 50 000 Kč, mimo to může také uzavírat smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru či půjčky. Radě obce naproti tomu náleží pravomoc zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu a provádět rozpočtová opatření v takovém rozsahu, v jakém to stanoví ZO. Zde bych chtěla upozornit na to, že pokud si ZO nevyhradí pravomoc rozhodovat o poskytnutí nižších darů a dotací, tak tato pravomoc bude patřit RO v rámci tzv. zbytkové pravomoci. Zastupitelstvům malých obcí bych doporučila si tuto pravomoc vyhradit pro sebe, jelikož se domnívám, že částka pod 20 000 Kč (resp. 50 000 Kč) není pro jejich rozpočty zanedbatelná. Určité pravomoci má i obecní úřad, který plní úkoly vyplývající z rozpočtu, dále také finanční výbor ZO, který kontroluje hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce, a kontrolní výbor ZO, který má též kontrolní pravomoci a který kontroluje mimo jiné dodržování právních předpisů na úseku samostatné působnosti obce.

¹⁵ NETOLICKÝ, Martin. *Rozpočty obcí v naší legislativě*. 1. vydání. Brno: Tribun EU, 2008, s. 7.

¹⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 152.

Rozpočtový proces začíná **sestavováním** rozpočtu. Nikde není jasně uvedeno, který orgán má sestavení rozpočtu na starosti. Vychází se proto z ustanovení § 102 odst. 1 zákona o obcích, které pověřuje RO přípravou návrhů pro jednání ZO, a protože schvalování návrhu rozpočtu probíhá na jednání ZO, dovozujeme, že RO sestavuje návrh rozpočtu. V praxi se procesu sestavování rozpočtu účastní také například finanční odbor, poradci či konzultanti bankovních ústavů.

Při zpracování ročního rozpočtu musí obec vycházet z rozpisu platného státního rozpočtu a z **rozpočtového výhledu**. Ten se sestavuje povinně, většinou na období dvou až pěti let. Najdeme zde souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a také o potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Vnitřní členění rozpočtu označujeme jako **rozpočtovou skladbu**. Ta musí vyjadřovat závazné ukazatele pro ty orgány územních samospráv a právnických osob a pro další osoby, které se jimi povinně řídí. Rozpočtová skladba umožňuje členění podle odpovědnostního, druhového, odvětvového nebo konsolidačního hlediska.¹⁸

Následující fází rozpočtového procesu je **schvalování** rozpočtu zastupitelstvem obce formou usnesení. Průběh projednávání a následné schvalování je shodné s projednáváním a schvalováním jiných materiálů, k přijetí proto není třeba zvláštního postupu, ale stačí pouze souhlas nadpoloviční většiny všech členů ZO. V případě, že rozpočet není schválen včas, je třeba, aby ZO projevilo vůli a schválilo rozpočtové provizorium.

Obec se řídí pravidly **rozpočtového provizoria** v případě, že nestihne schválit rozpočet před 1. lednem rozpočtového roku. Rozpočtové provizorium tímto zajistí plynulost hospodaření. Příjmy a výdaje, které byly uskutečněny v období rozpočtového provizoria, jsou po schválení rozpočtu příjmy a výdaji schváleného rozpočtu.

ZRPÚR ukládá obci povinnost **publikovat** návrh rozpočtu vhodným způsobem a ve vhodném rozsahu na úřední desce a v elektronické podobě, která umožňuje dálkový přístup, a dává tak možnost občanům se s návrhem seznámit a uplatnit své připomínky. Nedostatek ZRPÚR spatřuji v tom, že neukládá povinnost zveřejňovat schválený rozpočet ani změny v rozpočtu v důsledku **rozpočtového opatření**, tj. přesunu rozpočtových prostředků či použití nových. Promítnutím připomínek občanů a zastupitelů ve schváleném rozpočtu nebo četnými změnami rozpočtu může být konečná podoba rozpočtu pro občany velmi nepřehledná. Obligatornost zveřejňování jakýchkoliv změn, které nastanou v rozpočtu, by mělo být zavedeno

¹⁸ Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002, o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

už z toho důvodu, že ze zákona o obcích má obec povinnost informovat občany o činnosti orgánů obce a starosta zase odpovídá za informování občanů o činnosti obce.¹⁹

V rozpočtovém procesu je zajištěna **účast veřejnosti**, která je dána zákonem. Právním občana, resp. fyzické osoby starší osmnácti let a vlastníci na území obce nemovitost, je především právo vyjadřovat se k návrhu rozpočtu a závěrečného účtu obce, právo podávat návrhy, připomínky, podněty, právo projednat určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti RO nebo ZO a právo nahlížet do rozpočtu obce, do usnesení a zápisů z jednání ZO. Praxe je bohužel taková, že občané tato svá práva příliš nevyužívají. Možná je to tím, že o nich nevědí, nebo spíše je to dáno nezájmem občanů se aktivně podílet na rozpočtovém procesu. Občanům bych určitě doporučila se více zajímat o místní rozpočet nejen při jeho schvalování, ale i při jeho plnění, jelikož rozpočet je klíčem k tomu, aby „služby“, které obec poskytuje, byly kvalitní a splňovaly požadavky a očekávání občanů.

Neprodleně po schválení rozpočtu obce je třeba vypracovat **rozpis rozpočtu** obsahující sdělení závazných ukazatelů subjektům, kteří jsou povinni se rozpočtem řídit. Ve fázi **hospodaření** je třeba dodržovat schválený rozpočet. Odpovědnost za plnění rozpočtu nese RO, která zabezpečuje hospodaření a která je odpovědná ZO.

Kontrolu hospodaření s rozpočtem pokládám za nezbytnou fázi rozpočtového procesu. Kontrola totiž napomáhá transparentnosti výkonu veřejné správy, pomáhá odhalit nedostatky a chyby, díky tomu lze docílit alespoň částečné nápravy. Orgánům obce přísluší kontrolní pravomoci ze zákona o obcích, jedná se o kontrolu vnitřní. Rada obce vykonává kontrolu průběžnou, aby dohlédla na průběžné plnění rozpočtu. Zastupitelstvo obce povinně zřizuje finanční výbor a kontrolní výbor, které v rámci svých pravomocí vykonávají také určité kontrolní činnosti. Obce mají povinnost dát přezkoumat své hospodaření auditorem, resp. auditorskou společností, nebo krajským úřadem.²⁰ Zde bych ráda zmínila ještě tzv. veřejnoprávní kontrolu,²¹ která se zaměřuje na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky při jejich vynakládání na veřejné výdaje.²²

Každé neoprávněné zadržetí nebo použití peněžních prostředků veřejného rozpočtu je bráno jako **porušení rozpočtové kázně**. Osoba, která porušila rozpočtovou kázeň, musí

¹⁹ § 97 a § 103 odst. 4e zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004, s. 245.

odvést odvod ve výši částky neoprávněně použitých či zadržovaných prostředků a zaplatit penále.

Po skončení rozpočtového roku je nutné porovnávání schváleného rozpočtu obce se skutečným plněním. K tomu slouží **závěrečný účet** schvalovaný formou usnesení zastupitelstvem. ZRPÚR obsahuje výčet údajů,²³ které musí závěrečný účet obligatorně obsahovat. Součástí závěrečného účtu je také zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce. Návrh závěrečného účtu se musí i v tomto případě zveřejnit vhodným způsobem a ve vhodném rozsahu na úřední desce a v elektronické podobě, která umožňuje dálkový přístup, po dobu 15 dnů. Zastupitelstvo obce dává závěrečnému účtu buď bezvýhradný souhlas s celoročním hospodařením, nebo souhlas s výhradami. V druhém případě musí následně přijmout opatření k nápravě zjištěných nedostatků.

Rozpočtové zásady

Rozpočtový proces se ve všech svých fázích řídí rozpočtovými zásadami, které představují systém poznatků a zevšeobecněných zkušeností nahromaděné v průběhu historického vývoje rozpočtového procesu.²⁴

Jako první bych zmínila **zásadu každoročního sestavování a schvalování rozpočtu (zásada omezeného časového použití finančních prostředků)**. Zásada vyjadřuje povinnost sestavování a přijímání rozpočtu na příslušný rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním. Schválené rozpočtové prostředky lze použít pouze v daném roce, převod finančních prostředků do dalšího roku je možné jen výjimečně.

Úzce s ní souvisí i **zásada včasnosti**, v rámci které by měl být rozpočet schválen před začátkem rozpočtového roku. Pro případ nedodržení této zásady stanovil zákonodárce pravidla pro období rozpočtového provizoria (**Zásada stanovení pravidel v případě rozpočtového provizoria**).

Zásada omezení přesunů v rozpočtu na úhrady potřeb v těchto rozpočtech nezajištěných nás nabádá k užití rozpočtového opatření co nejméně. Aby se předešlo změnám v rozpočtu, je důležité respektovat **zásadu reálnosti a pravdivosti rozpočtu**. Pro sestavení kvalitního rozpočtu je třeba vycházet z příjmové a výdajové stránky minulých let, předpokládané legislativní změny a také z ekonomické situace. Lze také využít metodu vyjádření **minimálních nutných příjmů a maximální výše výdajů**. To znamená stanovit

²³ §17 Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Eva Rozkotová - IFEC, 2008, s. 105.

minimálně takové příjmy, které jsou třeba k pokrytí nutných výdajů²⁵. Pomůckou může být i předpoklad vývoje výnosů ze svěřených a sdílených daní v následujícím roce, který zveřejňuje Ministerstvo financí ČR.

Zásada účelovosti znamená použití rozpočtových prostředků pouze k těm účelům, pro které byly určeny. Přitom účelovost může být určena individuálně, odvětvově nebo územně.²⁶

Rozpočtová skladba obsahuje jednotné členění příjmů a výdajů pro celou rozpočtovou soustavu, a tak zajišťuje její přehlednost a umožňuje vzájemné porovnávání rozpočtů. Tím napomáhá k naplnění **zásady úplnosti a jednotnosti rozpočtu**.

Při sestavování rozpočtu je třeba brát v úvahu **zásadu dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu**. Vyrovnanost rozpočtu znamená, že by se měly uskutečňovat výdaje v takové výši, v jaké jim to rozpočtové příjmy dovolují. ZRPÚR připouští za určitých podmínek sestavení schodkového nebo přebytkového rozpočtu.

Zásada publicity je vyjádřena tím, že se rozpočty obcí projednávají na veřejném zasedání a návrhy rozpočtu a závěrečného účtu se zveřejňují vhodným způsobem a ve vhodném rozsahu po dobu 15 dnů před zasedáním ZO.

Zásada hospodárnosti a efektivnosti zdůrazňuje nutnost použití rozpočtových prostředků co nejeekonomičtěji a nejefektivněji. Je třeba dohlížet na to, aby nedocházelo k jejich nehospodárnému používání. Přitom se bere ohled jak na hledisko věcné, tak i časové.²⁷

Podle **zásady přednost výdajů před příjmy** by měl mít rozpočet stanoveny cíle a účely, na které bude třeba finančních prostředků, a následně zajistit příjmy ke splnění těchto cílů. Obec by měla dbát o to, aby účelným vynakládáním výdajů zajistila ekonomický růst a trvale udržitelný rozvoj společnosti.²⁸

²⁵ BAKEŠ, M., a kol. *Finanční právo*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 152.

²⁶ § 19 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 107.

²⁸ Tamtéž.

4. Příjmy obcí

Každá obec potřebuje ke své činnosti finanční prostředky, kterými by pokryla potřebné výdaje. Rozlišujeme vlastní rozpočtové příjmy, prostředky od státu a jiné, tzv. doplňkové příjmy.²⁹ Příjmy můžeme rozdělit na příjmy běžné, které zajišťují financování každoročně se opakujících potřeb, a kapitálové, které slouží k jednorázovému financování dlouhodobé potřeby, tj. investic. Já však ve své práci použiji členění příjmů na nenávratné (daňové, nedaňové příjmy, transfery a dotace) a na návratné příjmy (úvěry a půjčky).³⁰

Mezi příjmy obce patří podle ZRPÚR zejména:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti PO, pokud jsou podle zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti,
- příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce, pokud není stanoveno jinak,
- výnosy z místních poplatků podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- přijaté peněžité dary a příspěvky,
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

Mezi příjmy obce patří také 50% výnosu ze správního poplatku za vydané povolení k provozování výherních hracích přístrojů („dále jen VHP“), který je vybrán obecním úřadem.

²⁹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 50.

³⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Grade, 2009, s. 79.

Obec může použít prostředky, které ji byly poskytnuty z Národního fondu nebo také použít návratné zdroje.³¹

4.1. Daňové příjmy

Nepochybně nejvýznamnějším příjmem obcí je výnos z některých daní, který je jim určen zákonem o rozpočtovém určení daní.³² K daňovým příjmům řadíme dále místní poplatky a některé platby na úseku péče o životní prostředí.

4.1.1. Rozpočtové určení daní

Stát určil celý nebo část výnosů určitých daní rozpočtům obcí. Daně, jejichž výnos je přerozdělován mezi články rozpočtové soustavy, se označují jako **daně sdílené**. Mezi sdílené daně, které ovlivňují příjmy obcí, patří daň z příjmů právnických osob (dále jen „DPPO“), daň z příjmů fyzických osob (dále jen „DPFO“) a daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“). Oproti tomu výnosy určené pouze do určitého druhu veřejného rozpočtu, v našem případě do rozpočtu obcí, se nazývají svěřené daně. Svěřenou daní je v ČR daň z nemovitostí (dále jen „DzNem“) a DPPO v případech, kdy je poplatníkem příslušná obec.

Současný zákon o rozpočtovém určení daní (dále jen „RUD“), platný od roku 2008, zahrnuje kromě zmíněných svěřených daní také daně sdílené, a to tak, že je obcím určeno:

- 21,4 % z celostátního hrubého výnosu DPH, z DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků (odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů), z DPFO vybírané srážkou podle zvláštní sazby, z 60 % z celostátního hrubého výnosu DPFO, z celostátního hrubého výnosu DPPO,
- 30 % z výnosu záloh na DPFO, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu DPFO, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje,
- 1,5 % z celostátního hrubého výnosu DPFO ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů.³³

Současný systém RUD využívá tři kritéria, pomocí nichž přerozděluje finanční prostředky z výnosu daní obcím. Při přerozdělování se uplatňuje kritérium dle prostého počtu

³¹ §7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

³² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.

³³ Podrobněji viz § 4 odst. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů. Pro přehlednost viz také přílohu 3.

obyvatel představující podíl prostého počtu obyvatel obce na celkovém počtu obyvatel v ČR (váha 3%), kritérium dle výměry obce, tj. podíl výměry katastrálního území obce na celkové výměře ČR (váha 3%) a kritérium dle počtu obyvatel obce upraveného koeficientem velikostní kategorie obcí (váha 94%). Zákon vymezuje speciální koeficienty pro čtyři největší města (Praha, Plzeň, Brno, Ostrava).

Daň z nemovitostí

Daň z nemovitostí³⁴ patří mezi majetkové daně a její celý výnos plyne do rozpočtu obcí. Daň se skládá z daně z pozemků a daně ze staveb.

Předmětem daně jsou stavby, byty nebo samostatné nebytové prostory a pozemky, které se nacházejí na území ČR a jsou evidovány v katastru nemovitostí ČR. Výjimku tvoří např. pozemky nebo stavby, které jsou ve vlastnictví státu, orné půdy, chmelnice, vinice, ovocné sady a trvalé travní porosty, jestliže tak obec stanoví obecně závaznou vyhláškou (dále jen „OZV“). Poplatníkem bývá vlastník, za určitých podmínek jím může být i nájemce nebo uživatel. Základem u většiny pozemků je skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. lednu zdaňovacího období. Výjimečně to může být i cena půdy zjištěná násobením skutečné výměry pozemku cenou půdy stanovenou ve vyhlášce nebo cena pozemku zjištěná podle platných cenových předpisů. U daně ze stavby je základem daně výměra půdorysu nadzemní části stavby v m². U bytu či samostatného nebytového prostoru je základem výměra podlahové plochy bytu v m². Sazba daně za každý m² je určena zákonem o DzNem. Sazba se dále násobí koeficientem. Koeficienty jsou různé pro jednotlivé kategorie obcí, které jsou do těchto kategorií seřazeny na základě počtu svých obyvatel. V OZV může obec pro jednotlivé své části stanovit koeficient až o tři kategorie nižší nebo o jednu vyšší než jí přísluší dle zákona. Obec může OZV stanovit jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5 a násobit tím daňovou povinnost poplatníka.

4.1.2. Místní poplatky

Poplatky jako příjmy obcí

Možnost ukládat poplatky je zakotven v Listině základních práv a svobod: „*Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona*“³⁵. Zmiňované ustanovení je v souladu s dalším

³⁴ Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ Čl. 11 odst. 5 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

jejím článkem, který stanoví, že „povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a jen při zachování základních práv a svobod.“³⁶

Poplatek je „povinná, zákonem stanovená peněžní částka, kterou fyzické a právnické osoby odvádí ze zákonem vymezeného předmětu poplatku do místního veřejného rozpočtu, a to v zákonem stanovené výši a v určených lhůtách.“³⁷ Poplatky se liší od daní tím, že jsou jednorázové a ekvivalentní, což znamená, že za konkrétní poplatek zaplatíme pouze jednou a na oplátku dostaneme určité očekávané protiplnění v přibližně stejné hodnotě. Některé místní poplatky nespĺňují ani jeden z těchto znaků, čímž se blíží spíše místním daním.

Místní poplatky

Z Evropské charty místní samosprávy vyplývá, že: „Alespoň část finančních zdrojů místních společenství pochází z místních daní a poplatků, jejichž sazbu mohou místní společenství v mezích zákona stanovit.“³⁸ Toto ustanovení není pro Českou republiku závazné, přesto je částečně respektováno, jelikož je v ČR umožněno vybírat místní poplatky na základě zákona o místních poplatcích.³⁹ Tento zákon taxativně vymezuje devět druhů poplatků a není tedy možné zavádět jiné místní poplatky než ty, které jsou uvedeny v zákoně. To také potvrdil Ústavní soud, který prohlásil, že: „...Pokud jde o stanovení místních poplatků, jejich sazbu, režim jejich vybírání, osvobození od nich apod., je obec povinna respektovat platné znění zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Obce jsou tímto zákonem zmocněny k vydávání obecně závazných vyhlášek upravujících místní poplatky, avšak pouze v případech v tomto zákoně taxativně vypočtených.“⁴⁰

Na druhé straně obec v rámci samostatné působnosti rozhodne, které poplatky na svém území zavede, to znamená, že obec nemusí zavést všechny poplatky. Ve vyhlášce obec uvede druh a předmět poplatku, definuje osobu poplatníka, určí výši sazby poplatku,⁴¹ upraví podrobnosti ohlašovací povinnosti ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti, splatnost poplatku, určí místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství, a

³⁶ Čl. 4 odst. 1 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ PELC, Vladimír. *Místní poplatky: Úplné znění zákona o místních poplatcích s poznámkami*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008, s. 48.

³⁸ Čl. 9 odst. 3 Evropská charta místní samosprávy

³⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 39/93. Právní věta

⁴¹ Při stanovení výše sazby musí obec respektovat horní hranici, resp. rozpětí sazby, uvedené v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

případně další osvobození a úlevy. Řízení ve věcech poplatku vykonává obecní úřad v přenesené působnosti a řídí se zvláštním zákonem.⁴²

Místní poplatky jsou také zajímavé v tom, že mimo fiskální funkce plní také funkci regulační a ochrannou. Též mohou sloužit jako nástroj místní politiky. Při zavádění místních poplatků v obci se dbá o to, aby byly zachovány základní priority obce a preference obyvatel obce.

Poplatek ze psů

Poplatek ze psů⁴³ je jedním z nejběžnějších poplatků. Zavádí se nejen z důvodu fiskálního, ale i z regulačního, kdy se na základě diferencované výše poplatku snaží obec regulovat počet psů chovaných v některých částech obce. Poplatníkem je držitel⁴⁴ psa staršího tří měsíců. Jedná se o fyzickou nebo právnickou osobu, která má v dané obci trvalé bydliště, resp. sídlo. Poplatník je povinen zaplatit poplatek v maximální výši 1500 Kč za jednoho psa a za kalendářní rok, u druhého a každého dalšího psa se horní hranice sazby může posunout o 50%. Je otázkou, zda myslel zákonodárce zvýšení horní hranice sazby, která je uvedena v zákoně nebo v OZV obce. Podle mě je logické vycházet ze sazby uvedené v OZV, jelikož jsou poplatníci povinni platit poplatek ve výši sazby uvedené v OZV, ne sazby uvedené v zákoně. Zákon vymezuje určitý okruh osob, u kterých lze snížit sazbu poplatku na 200 Kč (např. poživatel sirotčího důchodu), a dále také osoby, které jsou od poplatku zcela osvobozeny (např. držitel psa, kterým je osoba nevidomá).

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Obce s lázeňským místem nebo s místem soustředného turistického ruchu si mohou na svém území zavést poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt⁴⁵. Poplatník touto formou hradí obci zvýšené náklady s udržováním zařízení, které slouží hlavně návštěvníkům těchto míst. Poplatníkem je pouze fyzická osoba, která na jmenovaných místech pobývá za účelem rekreace nebo léčení, přitom důkazní břemeno je na poplatníkovi, aby prokázal účel svého pobytu. Poplatek vybírá poskytovatel ubytování, který vystupuje v roli plátce a ručí za řádné a včasné odvedení poplatku. Ubytovatel má povinnost vést evidenční knihu, která obsahuje

⁴² Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

⁴³ §2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁴ „Držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní“ dle § 129 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Novela zákona č. 229/2003 Sb. opustila od osoby *vlastníka* psa, coby poplatníka, jelikož docházelo ke zneužívání v podobě nahlášení psa u osoby osvobozené od poplatku nebo nahlášení psa v místě, kde je nižší sazba poplatku.

⁴⁵ § 3 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

zákonem vymezené identifikační údaje ubytovaných osob a další údaje potřebné ke správě poplatku a k následné kontrole dodržování poplatkové povinnosti, přitom se plátce řídí zvláštním právním předpisem.⁴⁶ Sazba poplatku činí až 15 Kč za osobu za započatý den. Nezapočítává se den příjezdu. I zde je skupina osob, která poplatku nepodléhá (např. osoby mladší 18 let a starší 70 let).

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Předmětem poplatku je zvláštní užívání veřejného prostranství způsobem vyjmenovaným taxativně v zákoně⁴⁷. Zvláštní způsoby užívání jsou vymezeny pouze druhově, a proto musejí obce sami posoudit, zda budou určitou činnost posuzovat jako zvláštní užívání. U některých pojmů, např. reklamní, sportovní, kulturní akce, které zákon o místních poplatcích blíže nespécifikuje, musejí obce při výkladu vycházet z právních předpisů, které tyto pojmy definují alespoň zčásti.⁴⁸ Zvláštní užívání znamená omezení užívání určitého prostoru veřejností ve prospěch určité osoby. Z toho vyplývá, že zvláštní užívání může probíhat pouze na místě, které je považované zákonem za veřejné prostranství,⁴⁹ je vymezené v OZV a splňuje podmínku, že je bez omezení volně přístupné komukoli.⁵⁰ Akce, jejichž výtěžek slouží na charitativní a veřejné prospěšné účely, jsou osvobozeny od poplatku. Platební povinnost mají osoby, které veřejné prostranství využívají zvláštním způsobem. Výše poplatku může dosahovat nejvýše 10 Kč za každý započatý m² a den. V případech, kdy je veřejné prostranství užíváno k umístění prodejních, reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí, může být sazba zvýšena až desetinásobně.

Poplatek ze vstupného

Účelem poplatku ze vstupného⁵¹ není jen získat příjem do místního rozpočtu, ale i regulace některých akcí, ať už se jedná o podporu kvalitních kulturních a sportovních akcí či naopak o redukci počtu nežádoucích akcí. Fyzické nebo právnické osoby, které při pořádání kulturních, sportovních, prodejních nebo reklamních akcích vybírají vstupné, jsou povinny platit poplatek ze vstupného, a to i v případě dobrovolného vstupného. Vstupným rozumíme peněžitou částku, kterou musí účastník akce zaplatit, aby se jí mohl účastnit. Obec může

⁴⁶ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ §4 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁸ Např. definici reklamy najdeme v § 1 odst. 2 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ Pojem *veřejné prostranství* je vymezen v § 34 zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ PELC, Vladimír. *Místní poplatky: Úplné znění zákona o místních poplatcích s poznámkami*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008, s. 94.

⁵¹ § 6 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

vybrat maximálně 20% z úhrnné částky vybraného vstupného. Osvobozeny jsou akce, jejichž celý výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely.

Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatek z ubytovací kapacity⁵² se vybírá v obcích a městech⁵³ v zařízeních, které jsou určeny k přechodnému ubytování za úplat. Poplatku však nepodléhá ubytovací kapacita v zařízeních, které ubytovávají přechodně studenty, v zařízeních sloužících pro sociální a charitativní účely nebo ve zdravotnických a lázeňských zařízeních.⁵⁴ Stejně jako u poplatku za lázeňský a rekreační pobyt musí ubytovatel vést evidenční knihu, kam zapisuje, kromě účelu pobytu další obligatorní údaje a to v obdobném rozsahu jako u poplatku za lázeňský a rekreační pobyt. Poplatníkem je ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba poskytující ubytování. Zákon určil jako horní hranici poplatku 6 Kč za každé využití lůžko za den. Obec může uložit různou výši poplatku po určitou část roku nebo dokonce rozlišovat výši sazby podle typu ubytovacího zařízení.

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

U poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst⁵⁵ se projevuje ochranná funkce poplatku. Cílem poplatku je ochránit určitá místa v obci, například historickou část města, před znečištěním vznikajícím provozem motorových vozidel. Zmíněná místa jsou označena příslušnou dopravní značkou zakazující vjezd do těchto míst. Poplatníkem může být jen osoba, které bylo vydáno povolení k vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst. Poplatník zaplatí buď maximálně 20 Kč za den, nebo se dohodne s obcí na paušální částce. Samozřejmě i u tohoto poplatku existuje určitá skupina osob, která je od placení osvobozena (např. držitelé průkazu ZTP a jejich průvodci).

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Poplatek⁵⁶ plní hlavně funkci regulační, kdy se město snaží snížit počet výherních hracích přístrojů na svém území, jelikož jsou tyto přístroje spojeny s hazardem a mají negativní dopad na společnost. Každý *povolený* VHP, pokud není osvobozen, podléhá

⁵² § 7 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ Zákonem č. 348/2009 Sb., s účinností od 01. 01. 2010, se „lázeňské místo a místo soustředěného turistického ruchu“ nahradilo označením „v obcích a městech“, které je mnohem obecnější. Tím pádem je uplatnění daného poplatku širší.

⁵⁴ Zmíněnou novelou se také zrušilo osvobození pro ubytovací kapacitu v zařízeních sloužících k ubytování pracovníků osob, které tato zařízení vlastní nebo k nim mají právo hospodaření.

⁵⁵ § 10 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ § 10a tamtéž.

poplatkové povinnosti. To znamená, že nezáleží, zda je přístroj fakticky v provozu, stačí, že je úředně povolen. Definice pojmu VHP v zákoně o loteriích⁵⁷ je poněkud zastaralý, protože se nedostatečně přizpůsobuje technickému pokroku v této oblasti a nezahrnuje např. videoterminály, které jsou ze společenského a zdravotního hlediska stejně nežádoucí jako „staré“ VHP. Obce tudíž nemají právo tyto videoterminály regulovat vyhláškou. Poplatníkem je provozovatel daného přístroje, tzn. vlastník přístroje nebo osoba, která ho užívá na základě smlouvy. Sazba za čtvrtletí se pohybuje mezi 1000 a 5000 Kč za každý provozovaný VHP.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Jedním ze způsobů, jak může obec získat finanční prostředky k hrazení nákladů vznikajících v souvislosti s likvidací komunálního odpadu,⁵⁸ je zavést tento poplatek.⁵⁹ Poplatníkem je fyzická osoba s trvalým pobytem v obci, případně to může být správce či vlastník bytového domu, nebo zástupce za domácnost. Nachází-li se na území obce stavba, která slouží k individuální rekreaci a žádná osoba v ní není nahlášena k trvalému pobytu, je vlastník stavby povinen zaplatit poplatek ve výši poplatku za jednu osobu. Poplatek se skládá ze dvou složek. První „politická“ složka činí až 250 Kč za jednu osobu za rok a záleží na uvážení zastupitelstva, jakou výši sazby stanoví. Druhá složka má též horní hranici 250 Kč a vychází ze skutečného nákladu obce na provoz systému za předcházející kalendářní rok, rozúčtovaného na jednu osobu.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Poplatek⁶⁰ musí vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace zaplatit obci, v jejímž katastrálním území se pozemek nachází. Poplatku může podléhat pouze ta infrastruktura, která byla vybudována obcí na její náklady a kdy obec vystupovala jako stavitel.⁶¹ Sazba nesmí přesáhnout rozdíl mezi cenou pozemku bez možnosti připojení a cenou s touto možností.

⁵⁷ § 17 zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸ Komunálním odpadem rozumíme veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob. Výjimku tvoří odpad, který vzniká u PO a FO oprávněných k podnikání.

⁵⁹ § 10b zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ § 10c tamtéž.

⁶¹ PELC, Vladimír. *Místní poplatky: Úplné znění zákona o místních poplatcích s poznámkami*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008, s. 198.

Srovnání provádějí obce na základě znaleckého posudku. Sazbu za 1 m² si obec stanoví sama při respektování výše uvedené podmínky.

4.1.3. Platby na úseku péče o životní prostředí

Příjmem obce mohou být poplatky, odvody a úhrady související s péčí o životní prostředí. Platby jsou vždy upraveny zvláštním právním předpisem, kde předmětem je ochrana určitého zájmu a poplatek je jen jeden z částí těchto předpisů. Výnos pluje do rozpočtu obce buď celý, nebo v určitém procentu. Tyto platby jsou typické v tom, že mají silný environmentální charakter a získané finanční prostředky jsou účelově vázané. Většinou smějí být použity pouze pro ochranu a zlepšení životního prostředí. Někteří autoři je označují za ekonomické nástroje ochrany životního prostředí. S tímto názorem se ztotožňuji, jelikož si myslím, že každé zpoplatnění určité činnosti působí regulačně.

Poplatek za komunální odpad

Obec může vybírat poplatek za komunální odpad, který vznikl na jejím území. Poplatek se zavádí OZV na základě zákona o odpadech,⁶² ale podmínkou je, aby zároveň s ním nebyl zaveden místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů nebo uzavřená smlouva o nakládání s odpady. Povinnost zaplatit poplatek má každá fyzická osoba, při jejíž činnosti vzniká komunální odpad. Poplatek je placen plátcem, což je vlastník nemovitosti, kde odpad vzniká, případně je plátcem společenství vlastníků jednotek. Výše poplatku stanoví obec podle předpokládaných oprávněných nákladů, které vyplývají z režimu nakládání s odpadem, rozpočtených na jednotlivé poplatníky podle počtu a objemu nádob určených k odkládání odpadů, které připadají na jednotlivé nemovitosti nebo podle počtu uživatelů bytů. Též se bere ohled na úroveň třídění daného odpadu. Obec, která poplatek zavedla, spravuje tento poplatek na svém územním obvodu a celý výnos z něj je příjmem obce.

Poplatky za uložení odpadů na skládky

Poplatníkem je původce odpadů a poplatek⁶³ platí přes plátce, který je provozovatelem skládky. Plátce je povinen vybrané poplatky vybírat a odvádět příjemci (tj. obci), na jejímž katastrálním území je umístěna skládka. Poplatek se skládá ze složky základní a rizikové.

⁶² § 17 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ § 47 tamtéž.

Složka riziková se uplatňuje jen u nebezpečných odpadů, určuje se na základě odborného posudku a výnos z ní je příjmem Státního fondu Životního prostředí ČR.

Poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních

Vodoprávní úřad může povolit určitým osobám vypouštění odpadních vod do vod podzemních⁶⁴ a zároveň stanovit výši poplatkové povinnosti. Sazba je stanovena ve výši 3 500 Kč za kalendářní rok. Výjimku tvoří rodinné domy nebo stavby pro individuální rekreaci, které vyprodukované odpadní vody čistí domovní čistírnou na úroveň stanovenou v povolení k vypouštění odpadních vod. Poplatek vybírá obec, na jejímž katastrálním území k vypouštění dochází a výnos z poplatku je jejím příjmem.

Odvod za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu

Odvod⁶⁵ se platí za trvalé nebo dočasné odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu po souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu. Tento orgán zároveň rozhodne o výši odvodu. Odvod platí osoba, které byl dán souhlas k odnětí. Čtyřicet procent z celkového výnosu putuje obci a zbytek je příjmem Státního fondu životního prostředí ČR. Obec může příjem z odvodů použít pouze pro zlepšení životního prostředí v obci a také pro ochranu a obnovu přírody a krajiny.

Poplatek za odnětí plnění funkcí lesa

Podobným poplatkem je poplatek za odnětí plnění funkcí lesa.⁶⁶ Orgán státní správy lesů může vyhovět žádosti o trvalé či dočasné odnětí a stanovit výši poplatku. Pokud se odnímá za účelem stavby objektu, který přispívá ke zlepšení životního prostředí, poplatek se neplatí. Za takový objekt můžeme považovat např. zařízení pro čištění odpadních vod nebo pro jímání a výrobu pitné vody. I tady připadá obci 40 % z výnosu poplatku. Zbytek plyne do Státního fondu životního prostředí ČR. Zákon stanoví, že obec může použít tyto prostředky pouze pro zlepšení životního prostředí v obci nebo pro zachování lesa.

Úhrada z dobývacího prostoru a úhrada z vydobytých nerostů

Organizace, které vzniklo oprávnění k dobývání, musí zaplatit příslušnému obvodnímu báňskému úřadu roční úhradu z dobývacího prostoru.⁶⁷ Úhrada se platí za každý

⁶⁴ § 100 zákona č. 254/2001 Sb., vodní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁵ § 11 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ § 17 zákona č. 289/1995 Sb., lesní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁷ § 32a zákona č. 44/1988 Sb., horní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

započatý hektar plochy dobývacího prostoru a výše se pohybuje v rozmezí 100 až 1 000 Kč. Úřad se při stanovení výše řídí nařízením vlády, kde je výše úhrady odstupňována podle stupně ochrany životního prostředí dotčeného území, podle charakteru prováděné činnosti a jejího dopadu na životní prostředí. V odůvodněných případech může být výše úhrady snížena nebo povinnost hradit úhradu odpuštěna. Důvodem může být například podpora hornické činnosti. **Úhrada z vydobytých nerostů** nesmí přesáhnout 10 % tržní ceny vydobytých nerostů. Obec získává 75 % výnosu z úhrad.

Poplatek za oprávnění provádět ložiskový průzkum

Poplatníkem je zadavatel, kterému bylo na základě rozhodnutí příslušného orgánu dovoleno provádět ložiskový průzkum. Výše poplatku⁶⁸ se odvozuje z plochy průzkumného území. V prvním roce činí výše poplatku 2 000 Kč, za každý další i započatý rok se poplatek zvyšuje o 1 000 Kč za každý km². Poplatek je příjmem obce, na jejímž území se nachází průzkumné území.

Poplatek za znečišťování ovzduší

Poplatek za znečišťování ovzduší⁶⁹ je povinen platit provozovatel zvláště velkých, velkých, středních a malých stacionárních zdrojů. Příjmem obcí je však jen ten výnos, který samy vybraly, tj. výnos z poplatku od provozovatele malých stacionárních zdrojů. Tento výnos však musejí obce použít k ochraně životního prostředí. Osvobozen je spalovací zdroj o jmenovitém tepelném výkonu do 50 kW.

4.2. Nedaňové příjmy

Pro nedaňové příjmy je typické, že se získávají na základě určité aktivity obce nebo jiných subjektů, které tuto činnost vykonávají ve prospěch obce. Obce tak činí z vlastní iniciativy, nikoliv z povinnosti uložené zákonem. Zahrnujeme sem příjmy z vlastní správní činnosti, z vlastního podnikání, z mimorozpočtových fondů obce, z pokut sankční povahy, z uživatelských poplatků a ostatní nedaňové příjmy.⁷⁰

⁶⁸ § 4b zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a Českém geologickém úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ § 19 odst. 6 zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 94.

4.2.1. Správní poplatky

Obce získávají své příjmy z vlastní správní činnosti. Jedná se zejména o příjmy ze správních poplatků. Výnos je příjmem rozpočtu obce, která úkon učinila, a slouží obci ke krytí nákladů, které obec musí vynaložit při výkonu přenesené působnosti. Konkrétní sazby určuje zákon,⁷¹ obce jejich výši nemohou upravovat. Poplatníkem je osoba právnická nebo fyzická, která podala žádost nebo návrh k provedení úkonu, nebo ten, v jehož zájmu nebo věci byl úkon proveden. Předmětem je správní řízení, které je upraveno ve zvláštním právním předpise, nebo jiná činnost vykonávaná správním orgánem při výkonu státní správy, tedy určitý úkon. Kromě osvobození, která jsou stanovena v sazebníku u konkrétních úkonů, zákon stanoví další subjekty nebo i některé úkony osvobozené od poplatku.⁷² Poplatek vybírá sám orgán obce, který žádaný úkon následně provede. Poplatek musí být zaplacen vždy před provedením úkonu. Při nezaplacení poplatku hrozí, že příslušný orgán úkon neprovede nebo zastaví už zahájené správní řízení.

Přílohou zákona o správních poplatcích je sazebník, který obsahuje všechny úkony podléhající poplatku, sazbu, případné osvobození od poplatku, poznámky a také zmocnění správního orgánu při stanovení výše poplatku. Sazby jsou stanoveny buď pevnou částkou, nebo procentem ze základu poplatku, který je vyjádřen v penězích.

4.2.2. Příjmy z vlastního podnikání

Do této kategorie řadíme zisk místních podniků, podíl na zisku podniků s majetkovým vkladem obce, příjmy z obchodování s cennými papíry a příjmy z pronájmu nebo prodeje obecního majetku.⁷³

Zisk místních podniků je ovlivněn hlavně počtem a velikostí podniků, charakterem činnosti a také cenou za služby, které poskytují občanům. Příjmy z činnosti obecních podniků však nejsou vysoké, protože fungují na neziskovém principu, a proto se ceny za služby stanovují v ekonomicky nutné výši.

Majetkovou účastí na podnikání subjektů v soukromém sektoru si mohou obce zajistit podíl na zisku. Na druhou stranu obce riskují ztrátu svého vkladu v případě, že podnikatelský subjekt hospodaří se ztrátou.

Obce mohou svůj majetek, který zrovna nepotřebují nebo je přebytečný, **pronajmout nebo prodat**. K takovému kroku by měly přistoupit až po důkladné ekonomické analýze, při

⁷¹ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁷² § 8 tamtéž.

⁷³ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 97.

kteřé posoudí, zda je výhodné z krátkodobého i dlouhodobého hlediska získat příjem zrovna tímto způsobem.

Mezi méně významné příjmy patří **příjmy z obchodování s cennými papíry**. K tomu, aby mohly obce úspěšně obchodovat, potřebují nejen finanční prostředky, ale také zkušené odborníky, kteří dané oblasti opravdu rozumějí. Tento způsob nakládání s finančními prostředky může být velice výnosný, zároveň je ale spojen s vysokým rizikem.

Volné finanční prostředky mohou obce uložit na **termínovaný vklad**, kde se vystavují jen velmi malému riziku ztráty.

4.2.3. Příjmy z mimorozpočtových fondů obce

Obce mohou získat příjmy i z účelových peněžních fondů, které si vytvořily mimo svůj rozpočet. Obce tyto finanční prostředky využívají jen v nutných případech jako je hrozící schodek v rozpočtu nebo pokud je třeba zabezpečit potřebu, která nebyla plánovaná.

4.2.4. Platby sankční povahy

Mezi další příjmy obcí mohou patřit platby sankční povahy, které jsou předem velmi těžko plánovatelné. Výše příjmů nezáleží na obci, ale na takovém chování různých subjektů, které je v rozporu s OZV. Obce by měly důsledně kontrolovat, zda jsou OZV řádně plněny a pokud ne, tak takové chování sankcionovat. Mezi platby sankčního charakteru patří pokuty a penále.

4.2.5. Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky se využívají u tzv. smíšených veřejných statků. Poplatek je založen na principu, kdo více daného lokálního veřejného statku spotřebuje, ten více bude platit. „*Uživatelský poplatek představuje cenu za spotřebu měřné jednotky veřejných statků, které užívá obyvatelstvo.*“⁷⁴ Pokud nelze spotřebu statku měřit uživatelem, pak je poplatek stanoven paušálně. V tom případě má uživatelský poplatek charakter místní daně. Slouží pak jako nástroj přerozdělování finančních prostředků mezi uživatele. Ti, kteří lokálního veřejného statku spotřebovávají méně, pak doplácějí na ty, kteří ho využívají více.⁷⁵

Mezi typické uživatelské poplatky řadíme stočné, vodné, poplatky za parkování vozidel nebo za hřbitovní služby. Smíšené statky mohou obce zabezpečit smluvně u soukromé firmy nebo si mohou zřídít municipální podnik k zajištění těchto statků.

⁷⁴ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 102.

⁷⁵ MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Eva Rozkotová - IFEC, 2008, s. 78.

4.2.6. Ostatní nedaňové příjmy

Do této skupiny můžeme zařadit **příjmy ze sdružování prostředků**. Obce mají možnost s dalšími obcemi nebo i jinými subjekty na základě písemné dohody sdružovat finanční prostředky, většinou účelově, do rozpočtu jedné obce, která pak vystupuje jako provozovatel společných potřeb. Cílem je vytvořit dostatek financí ke společnému zajišťování veřejných statků, jelikož samotná obec by k zajištění takového statku neměla dostatek financí. Těchto služeb mohou využívat občané všech zúčastněných obcí. Příkladem financování veřejného statku tímto způsobem mohou být záchranné, hasičské služby nebo veřejná hromadná doprava.

Nahodilé příjmy představují nepravidelné, nestabilní a velmi malé příjmy do rozpočtu obcí. Mohou jím být například dary nebo výnosy z veřejných sbírek, které bývají převážně určené na konkrétní potřeby nebo investice. Obce mohou také zdědit majetek, ale na rozdíl od státu ho může zdědit pouze ze závěti.

4.3. Přijaté dotace

Dotace představují nenávratné vztahy přerozdělování v rámci rozpočtové soustavy. V případě, že příjemce splní podmínky poskytnutí dotace, nevzniká mu vůči poskytovateli žádný závazek. Dotace z rozpočtové soustavy do rozpočtů obcí jsou projevem existence přerozdělovacích procesů uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a projevem solidarity.⁷⁶

Rozlišujeme **dotace účelové, neúčelové, nenárokované, nárokovatelné, kapitálové a běžné**. Pro účely této práce bych použila rozdělení podle Provazníkové:⁷⁷

Dotace schválené v tzv. souhrnném finančním vztahu státního rozpočtu k obcím jsou nárokové přímo ze zákona o státním rozpočtu a představují stabilní a předvídatelný zdroj příjmů. Jsou to dotace na vybraná zdravotnická zařízení, na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů, příspěvek na školství a na výkon státní správy. **Příspěvek na výkon státní správy** představuje částečnou úhradu nákladů, které vznikají obci při výkonu státní správy. Stanovení výše příspěvku se řídí podle postupu uvedeného v příloze zákona o státním rozpočtu vždy na příslušný rok. Průměrně příspěvky pokryjí 95% výdajů vzniklé obci

⁷⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004, s. 291.

⁷⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Grade, 2009, s. 147.

při výkonu státní správy.⁷⁸ Preferovala bych stoprocentní pokrytí nákladů, avšak současný stav státního rozpočtu si to nemůže dovolit.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa se poskytují dotace, které není možné sledovat podle kapitolního členění. Lze z ní poskytovat i mimořádné dotace z rozhodnutí vlády na základě zmocnění.

Dotace z rozpočtových kapitol ministerstev jsou nenárokové a mohou být jak běžné (např. dotace na dávky v hmotné nouzi), tak kapitálové v rámci grantových programů, které jsou vyhlašované jednotlivými ministerstvy (např. program stavby nájemních bytů a technické infrastruktury ve vlastnictví obcí z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj). Poskytnuté finanční prostředky ze státního rozpočtu podléhají vždy finanční kontrole⁷⁹.

Dotace ze státních mimorozpočtových fondů jsou účelové a kapitálové. Jsou jím například dotace na podporu bytové výstavby poskytované Státním fondem rozvoje bydlení.

Dotace od krajů jsou obcím poskytované buď v rámci samostatné působnosti kraje, nebo v rámci přerozdělení některých dotací získaných ze státního rozpočtu.

Dotace z Evropské unie představují po vstupu ČR do Evropské unie jednu z možností, jak získat další finanční prostředky. Vyžadují však spolufinancování obce. Prostředky jsou vypláceny zpětně a jsou účelově vázané.

Na roky 2007 - 2013 má ČR možnost čerpat z evropských strukturálních fondů a Fondu soudržnosti dotace, které by měly sloužit k rozvoji regionů, vylepšení konkurenceschopnosti, infrastruktury a životního prostředí. Finanční prostředky soustředěné v Národním fondu se rozdělují mezi jednotlivé operační programy, které jsou součástí příslušných kapitol státního rozpočtu, kde jsou zřizovány programy reprodukce majetku.⁸⁰

Operační programy na rok 2007 - 2013 jsou především:

Cíl Konvergence

- Sedm regionálních operačních programů (ROP)
- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost

⁷⁸ Stát zvýšil příspěvek na výkon státní správy na rok 2010 o 2 miliardy Kč, aby obcím vykompenzoval ztrátu ze snížení příjmů z RUD v důsledku ekonomické krize.

⁷⁹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁰ Jak využíváme prostředky evropských fondů. *Obec a finance*, 2009, roč. 14, č. 3, s. 14.

- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

Cíl Evropská územní spolupráce

- Pět OP přeshraniční spolupráce
- OP Mezuregionální spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- Dva Síťové operační programy⁸¹

Financování některých projektů z prostředků EU je podle mého názoru jedinečná možnost, jak mohou obce zajistit rozvoj svého území. Využití těchto dotací obcím doporučuji.

4.4. Příjmy návratného charakteru

Charakteristickým znakem návratných příjmů je právě nutnost jejich vrácení po určité době. Nevýhodou je úrokové zatížení. Právě kvůli úrokovému zatížení by měla obec podle mého názoru využívat tento typ příjmů co nejméně a jen v opravdu nutných případech, po zvážení jejich výhodnosti a potřebnosti. Zadluženost obcí se promítá i v míře zadlužení státu, a proto se stát snaží regulovat využití úvěrových prostředků se splatností delší než je jeden rok. Tím také preventivně chrání obce před přílišným zadlužením a následnými problémy s jejich splacením. Stát může například vymezit účel půjčky nebo stanovit kritérium výše dluhu na obyvatele.⁸² Takové jednání státu považuji za zcela správné. Obce mohou získat návratné finanční prostředky využitím úvěrů, půjček nebo návratné finanční pomoci od státu.

⁸¹ *Programy 2007 - 2013*[online]. strukturalni-fondy.cz, [cit. 13. března 2010]. Dostupné na <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>.

⁸² MARKOVÁ, Hana. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Eva Rozkotová - IFEC, 2008, s. 89.

5. Výdaje obcí

V důsledku decentralizace veřejné správy a posilování role územní samosprávy, zabezpečují a financují obce pro obyvatelstvo některé veřejné statky. Míra zajišťování veřejných statků závisí na rozsahu odpovědnosti a pravomoci obcí.⁸³

ZRPUR uvádí, za co obce hradí ze svých zdrojů. Jsou jimi zejména:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely

Kromě toho obec hradí i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.⁸⁴ Slovo zejména vyjadřuje, že jde o výčet demonstrativní, to znamená, že kromě těchto výdajů může obec vynaložit prostředky na další potřeby.

5.1. Klasifikace výdajů

Stejně jako u příjmů i výdaje můžeme členit z různých hledisek. Rozlišujeme například výdaje **plánované** nebo **neplánované**. Takové dělení je důležité hlavně pro zvolení správné struktury příjmů jako zdrojů krytí výdajů.

⁸³ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004, s. 332.

⁸⁴ § 9 Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Někdy se výdaje člení podle charakteru infrastruktury na **výdaje na ekonomickou infrastrukturu** zahrnující výdaje na financování potřeb organizací zabezpečujících veřejné statky, osvětlení aj., a na **sociální infrastrukturu**, do kterých pro změnu řadíme výdaje na vzdělání a péči o zdraví nebo na provoz sociálních zařízení.

Z funkčního hlediska můžeme členit **výdaje na alokační, redistribuční a stabilizační činnosti**. Alokační výdaje slouží k zabezpečování veřejných statků. Redistribuční výdaje obcí představují peněžní transfery obyvatelstvu. Užívají se jen v omezené míře a jsou to například výdaje na doplňkové mimořádné sociální výpomoci.⁸⁵ Stabilizační funkce veřejných rozpočtů se využívá k plnění úkolů v oblasti zaměstnanosti, ekonomického růstu a stability cenové hladiny.⁸⁶ Domnívám se však, že obce nemají takové pravomoci jako stát, aby ve větší míře tyto oblasti ovlivnily.

Často se výdaje **členění podle jednotlivých kapitol**, jsou to výdaje z kapitoly Místního hospodářství, dopravy, vnitřní správy, školství, vodního hospodářství, výstavby, Všeobecné pokladní správy, práce a sociálních věcí, kultury, zdravotnictví, zemědělství a obchodu.⁸⁷

Nejčastěji se však výdaje člení podle ekonomického hlediska na **běžné výdaje**, které financují pravidelně se opakující potřeby, a **kapitálové výdaje**, které financují dlouhodobé, většinou investiční potřeby.

Obce tedy vynakládají své finanční prostředky na:

- **zabezpečování veřejných statků:** Obec ze svého rozpočtu financuje jak čisté veřejné statky (veřejné osvětlení, zeleň nebo komunikaci), tak i některé smíšené veřejné statky. U smíšených veřejných statků se občan sám rozhodne, zda je bude využívat či ne. Výjimku tvoří tzv. upřednostněné veřejné statky (např. základní vzdělání), jejichž využití nám přikazuje právní norma
- **nenávratné transfery:** Řadíme mezi ně například přímé adresné dotace, adresné sociální výpomoci, dotace soukromým podnikatelům, dary, pokuty a placené daně.
- **výdaje související s finančním investováním** jako je nákup cenných papírů nebo
- **výdaje související se splácením návratných finančních prostředků**, tj. splacení úvěrů a návratných půjček nebo splacení emise.⁸⁸

⁸⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004, s. 336.

⁸⁶ MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Eva Rozkotová - IFEC, 2008, s. 95.

⁸⁷ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 110

⁸⁸ Tamtéž, s. 116-117.

6. Analýza rozpočtu a hospodaření obce Chropyně

V následujících podkapitolách bych Vám ráda představila obec Chropyně, ve které žiji. Zaměřím se na analýzu příjmů a výdajů této obce a pokusím se zhodnotit její hospodaření. Upozorňuji, že část Analýza příjmů je nejrozsáhlejší, ne snad z toho důvodu, že je nejdůležitější, nýbrž proto, že tématem mojí práce jsou příjmy obce, proto se o výdajích zmíním jen okrajově. Potřebná data mi poskytl Městský úřad Chropyně.

6.1. Obec Chropyně a její rozpočet

Chropyně⁸⁹ je malé město na Hané, ve kterém žije 5 175 obyvatel. Zařazuje se do skupiny obcí s pověřeným obecním úřadem, jehož území tvoří dvě části - Chropyně a Plešovec. Spadá pod správní obvod města Kroměříž.

Zastupitelstvo města je složeno ze 17 zastupitelů, radu města tvoří 5 členů. Na městském úřadě Chropyně najdeme kromě tajemníka také odbor finanční, vnitřních věcí, sociálních věcí a odbor výstavby a životního prostředí. Město povinně zřídilo finanční a kontrolní výbor. Navíc se rozhodlo zřídit přestupkovou komisi, bytovou komisi a komisi pro výchovu, vzdělání, kulturu a sport.

Pro lepší zabezpečení služeb občanům zřídilo město tři organizační složky (Pečovatelská služba Chropyně, Městská knihovna, Městské kulturní středisko) a čtyři příspěvkové organizace (Správa majetku Chropyně, Základní škola Chropyně a Mateřská škola Chropyně, Zařízení školního stravování).

Město Chropyně každoročně sestavuje svůj **rozpočet**. Přitom vychází z rozpočtového výhledu, z rozpisu platného státního rozpočtu a z rozpočtu Zlínského kraje, který určuje své vztahy k městu. Rozpočtový výhled města Chropyně⁹⁰ platí pro období 2007 -2012. Jsou zde upraveny hlavně daňové příjmy podle aktualizace předpokládaného vývoje daní, vytvořená vládou ČR. Ve výdajové části jsou zohledněny skutečnosti podle vývoje v posledních letech a také nárůst některých cen.

Návrh rozpočtu na rok 2009⁹¹ byl zveřejněn dne 28. 11. 2008 na úřední desce města i na internetových stránkách města, jednání o rozpočtu proběhlo dne 17. 12. 2008. Rozpočet byl schválen ve výši příjmů 60 066 000 Kč, výdajů 67 389 000 Kč a s položkou financování ve výši 7 323 000 Kč.

⁸⁹ Pro více informací o městě viz <http://www.muchropyne.cz>.

⁹⁰ Viz příloha č. 1.

⁹¹ Viz příloha č. 2.

6.2. Analýza příjmů obce

Rozpočtové určení daní

Stejně jako pro všechny obce v ČR, představují i pro město Chropyni nejvýznamnější zdroj příjmů výnos z daní, který ji náleží na základě RUD.

Rok 2009 byl kvůli ekonomické krizi pro město velmi nepříznivý z hlediska příjmů z RUD. Nejvýraznější pokles nastal u sdílených daní. Údaje Ministerstva financí ČR už během roku signalizovaly silný propad daňových příjmů. Město vzalo tyto skutečnosti na zřetel a tomu také přizpůsobilo rozpočet, který byl upraven rozpočtovým opatřením schváleným dne 23. 9. 2009.

Níže můžete v tabulce č. 1 vidět konkrétní výše výnosů z jednotlivých daní za rok 2007 - 2009, na posledním řádku uvádím výnosy z daní, které předpokládá rozpočet na rok 2010. Poslední sloupec je součtový, aby bylo zřejmé, jaké byly celkové výnosy z RUD.

Tabulka č. 1

Výnosy z jednotlivých daní z RUD v Kč						
Rok	DPFOZČ	DPFOSVČ	DPPO	DPH	DzNem	Celkem
2007	8 368,73	1 070,74	9 559,01	14 631,66	1 961,01	35 591,15
2008	7 436,35	1 906,45	11 346,53	15 045,64	2 074,47	37 809,44
2009	7 171,92	618,19	7 449,43	15 411,64	2 071,20	32 722,38
2010	7 900,00	1 800,00	10 000,00	14 500,00	2 800,00	37 000,00

Zdroj: Vytvořeno autorem na základě materiálů poskytnutých Městským úřadem Chropyně

Údaje jsou uvedeny v tisících

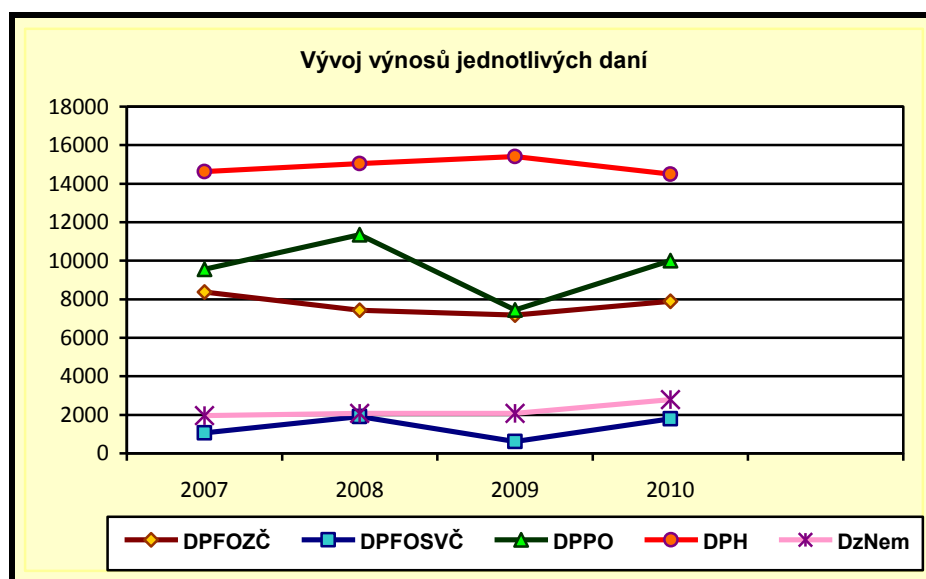
Vysvětlení zkratk:

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (DPFOZČ)

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (DPFOSVČ)

Z následujícího grafu č. 1 můžeme postřehnout, že rok 2009 znamenal výrazný pokles DPPO i DPFO, zatímco u DPH je vidět slabí růst, stejně tak i u DzNem.

Graf č. 1

Zdroj: Vytvořeno autorem na základě materiálů poskytnutých Městským úřadem Chropyně

Místní poplatky

Město Chropyně má právo podle zákona o místních poplatcích vybírat 9 různých místních poplatků. Této možnosti však plně nevyužilo a obecně závaznou vyhláškou zavedlo na svém území pouze šest poplatků (poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, za užívání veřejného prostranství, za provozovaný výherní hrací přístroj, z ubytovací kapacity, ze psů a místní poplatek ze vstupného).

Město nezavedlo poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, pravděpodobně z toho důvodu, že ve městě není provoz motorových vozidel příliš velký a ani historická část města není provozem přímo ohrožena.

V budoucnosti by však městu doporučila zavést poplatek za lázeňský a rekreační pobyt vzhledem k tomu, že se město chystá obnovit lázně, které v roce 1997 zničila povodeň, a už nyní vytváří podmínky pro příznivý rozvoj turistického ruchu ve městě.

Bezpochyby největší výnos přináší městu **poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů**. Sazba činí 492 Kč za poplatníka na rok. Tato částka je podle mě přiměřená. Skutečné náklady totiž v přepočtu na jednoho obyvatele činily 463 Kč v roce 2007, 530 Kč v roce 2008 a 480 v roce 2009.

Místní **poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj** je druhým nejvýnosnějším místním poplatkem. Město je silně proti hazardu na svém území a tak stanovilo za tento poplatek nejvyšší možnou sazbu, tj. 5 000 Kč za jeden VHP a za tři měsíce.

Za užívání veřejného prostranství město stanovilo různé sazby za různé druhy zvláštního užívání, které se pohybují v rozmezí 2 Kč až 40 Kč⁹² za každý započatý m².

Poplatkem ze psů se město snaží prostředním vyšší sazby omezit počet chovaných psů v činžovních domech, protože si nájemníci často stěžují na hluk a špínu kolem domu. Sazba za 1 psa v rodinných domech činí pouze 150 Kč, zatímco v činžovních domech až 750 Kč.

I přes to, že je město Chropyně malé, pořádají se zde poměrně často kulturní, sportovní i reklamní akce, za které je vybírán **poplatek ze vstupného**, a to buď paušální částkou, nebo procentuálně. I zde narazíme na regulační funkci poplatku. Jsou zde 3 kategorie sazby: z kulturních akcí komerčního charakteru (15% z vybraného vstupného, 3 500 Kč paušálně), z kulturních akcí se striptýzovou vložkou a podobnou náplní programu (20% z vybraného vstupného, 4 000 Kč) a z koncertů vážné hudby, z divadelních představení, z akcí pořádaných místními dobrovolnými společenskými a sportovními organizacemi a politickými stranami a hnutími (10% z úhrnné částky vstupného, 2 000 Kč paušálně). Zdá se, že město podporuje na svém území spíše kulturní akce pro širokou veřejnost, zatímco akce s erotickým podtextem by raději omezilo.

Poplatek z ubytovací kapacity je pro město méně významný, jeho výnos je skoro zanedbatelný. Sazba činí 3 Kč za využití lůžko. Se zmíněnou obnovou lázní očekávám, že bude tento poplatek za pár let významnější, nejen kvůli vyššímu počtu rekreantů, ale i díky pravděpodobnému zvýšení počtu ubytovacích zařízení. Později bych městu doporučila sazbu zvýšit na maximální možnou hranici.

V tabulce č. 2 uvádím vývoj výnosů jednotlivých poplatků za rok 2008, 2009 a očekávané výnosy v roce 2010. Z tabulky vyčteme, že výnosy u jednotlivých poplatků jsou celkem stabilní a ačkoliv se celkový objem od roku 2008 snižuje, nemyslím si, že je to zásadní změna, která by se měla řešit změnou sazeb v OZV.

⁹² Sazba 40 Kč za m² je stanovena v případech, kdy je možné sazbu zvýšit až o desetinásobek zákonem stanoveného limitu.

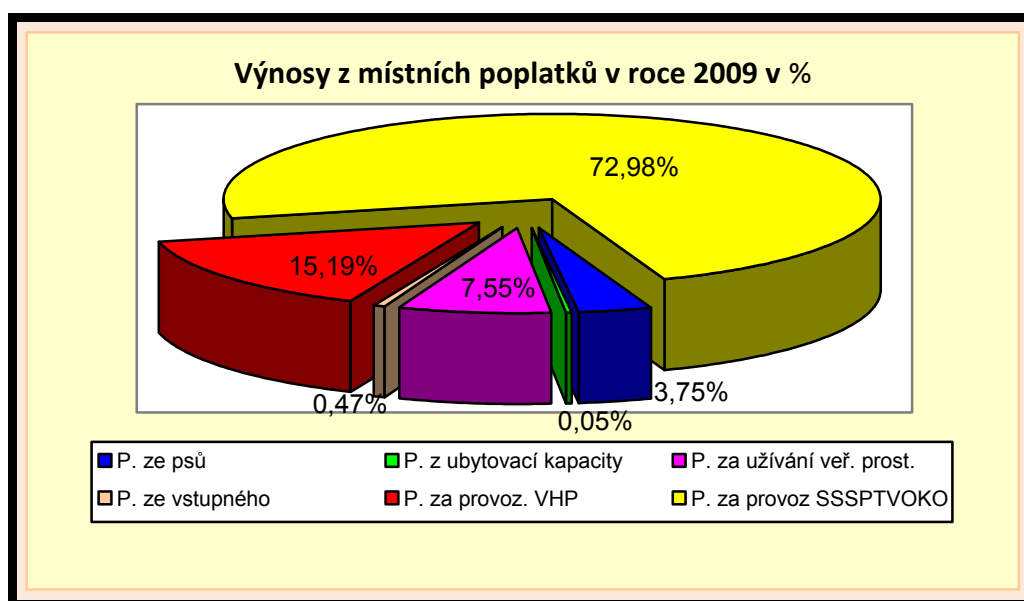
Tabulka č. 2 Výnosy z jednotlivých místních poplatků v Kč

Místní poplatek	2008	2009	2010
Poplatek ze psů	118 123	117 927	110 000
Poplatek za užívání veřejného prostranství	262 023	237 688	170 000
Poplatek ze vstupného	14 807	14 857	15 000
Poplatek z ubytovací kapacity	2 169	1 728	1 000
Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	557 585	478 261	400 000
Poplatek za provoz SSSPTVOKO	2 323 228	2 297 250	2 380 000
Celkem	3 277 935	3 165 568	3 076 000

Zdroj: Vytvořeno autorem na základě materiálů poskytnutých Městským úřadem Chropyně

Dále uvádím graf č. 2, ze kterého jasně vidíme, že z místních poplatků zcela dominuje výnos z poplatku za provoz systému sběru, shromažďování, přepravy, komunálního odpadu, zatímco výnos z poplatku z ubytovací kapacity je nepatrný.

Graf č. 2

Zdroj: Vytvořeno autorem na základě materiálů poskytnutých Městským úřadem Chropyně
 Vysvětlení zkratk: SSSPTVOKO - systém sběru, shromažďování, přepravy, komunálního odpadu

Ostatní příjmy

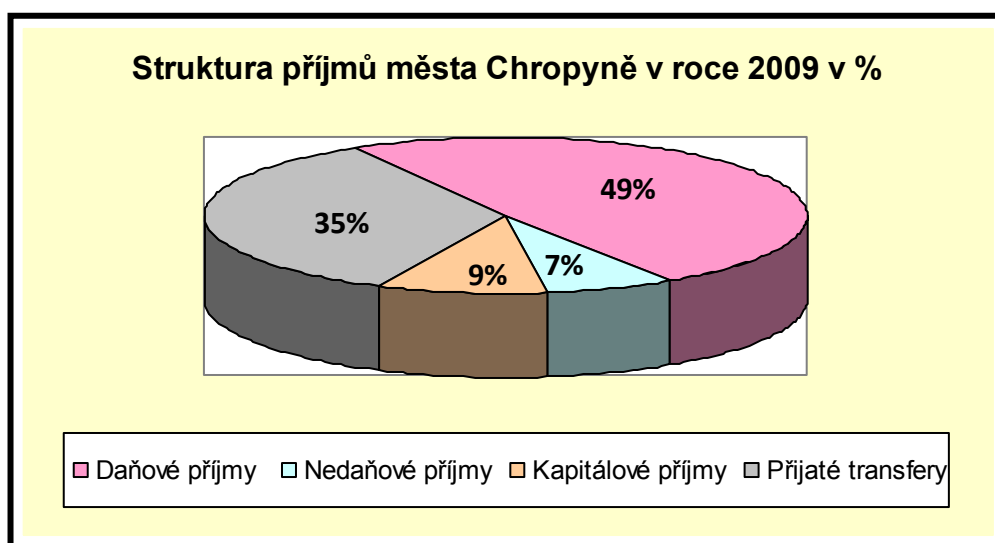
Rok 2009 byl velice „úrodný“ v oblasti přijatých transferů, a to jak investičních, tak i neinvestičních. Pro představu uvádím investiční transfery od Regionálních rad regionů soudržnosti (11 617 160 Kč), investiční transfery ze Všeobecné pokladní správy (8 000 000

Kč), neinvestiční transfery ze státního rozpočtu (6 257 509 Kč). Město také uskutečnilo prodej svých pozemků a nemovitostí, ze kterých získalo kapitálové příjmy (7 192 218 Kč).

Celkové příjmy

V grafu č. 3 uvádím v procentech příjmy ze čtyř hlavních skupin příjmů. Podle očekávání tvoří daňové příjmy největší část příjmů rozpočtu obce. Následují přijaté transfery, kapitálové příjmy a příjmy nedaňové.

Graf č. 3

Zdroj: Vytvořeno autorem na základě materiálů poskytnutých Městským úřadem Chropyně

Skutečné plnění příjmů nakonec přesáhlo očekávání. Příjem nakonec představoval obnos ve výši 86 736 005,54 Kč, tj. plnění na 144,40 %. Pro město je toto číslo jistě potěšující vzhledem k tomu, že očekávalo mnohem větší propad příjmů v důsledku finanční krize.

6.3. Analýza výdajů obce

Město vynaložilo v roce 2009 nejvíce finančních prostředků na služby pro obyvatelstvo v celkové výši 47 687 400 Kč, kam můžeme zahrnout výdaje na vzdělání (např. příspěvek základní a mateřské škole), na tělovýchovu a zájmovou činnost, na bydlení, komunální služby a územní rozvoj (např. příspěvek Správě majetku města, výdaje na regenerace sídliště) nebo na ochranu životního prostředí. Další výdaje představovaly výdaje na výkon státní správy a územní samosprávy v částce 18 004 543 Kč (např. výdaje na platy a pojistné).

Celkem bylo vydáno 88 524 214 Kč, což představovalo 131,36% plnění schváleného rozpočtu.

6.4. Hodnocení hospodaření obce

Skutečné příjmy za analyzovaný rok 2009 převýšily ty rozpočtované o částku 26 670 001 Kč. Na druhou stranu se na výdaje muselo vynaložit až o 22 135 215 Kč více, než se předpokládalo. Zvýšené náklady byly ale naštěstí pokryty přebytkem z příjmů. Důvodem tak vysokých příjmů bylo mimo jiné i získání finančních prostředků z různých investičních dotací. Získané příjmy vytvořily prostor k tomu, aby se kromě zajištění běžného chodu města mohlo investovat i do jiných oblastí, např. na sportovní vyžití. Díky dotacím se podařilo zrealizovat plánované investice (výstavba sportovní haly, dokončení cyklostezky Chropyně - Plešovec).

Chápu, že je těžké odhadnout, zda žádanou dotaci město dostane či ne, zda ji zahrnout do rozpočtu na příští rok nebo ne. Proto nepokládám za chybu, když se mezi skutečnými příjmy a výdaji a plánovanými vyskytly tak velké rozdíly (o 44% vyšší příjmy a 31% vyšší výdaje). Nemyslím si, že je to způsobeno nedbalým sestavením rozpočtu, ale jen nemožností odhadu příjmů z investičních transferů. Město plně podporuji v dalším aktivním využívání prostředků z dotací.

V důsledku zvýšení obou sazeb u DPH a zvýšení sazeb u DzNem předpokládám, že bude následující rok, co se daňových příjmů týče, mnohem příznivější. Město předpokládá na rok 2010 navýšení příjmů z daní minimálně o 4 277 620 Kč, což je podle mě realistické.

V době, kdy stále trvá ekonomická krize, by mělo město být obzvláště opatrné s vynakládáním finančních prostředků, zvláště co se týče kapitálových výdajů. Pokud tedy nezíská dostatek prostředků na investice, mělo by výdaje v této oblasti omezit. Více než jindy by se měla uplatnit zásada efektivnosti a hospodárnosti. Mělo by se zaměřit na hlavní priority obce a případně si i vytvářet rezervy. Věřím ale, že díky přijatým státním opatřením se bude ekonomika, ač pomalu, vzpamatovávat z nejhoršího, a tím se zlepší i finanční situace města v roce 2010.

7. Právní úprava - současnost a budoucnost

Jak už jsem v úvodu své práce naznačovala, klíčem k ekonomické autonomii obcí je dostatek finančních prostředků, které by měly pokrýt výdaje související s poskytováním veřejných statků. Převážná část příjmů obcí záleží na rozhodnutí státu, který rozhodne, v jaké výši a jakým způsobem bude obcím poskytovat finanční zdroje. Své rozhodnutí pak realizuje prostřednictvím zákonů. V této kapitole bych ráda zhodnotila některé zákony, které mají přímý vliv na výši příjmů obcí.

Zákon o rozpočtovém určení daní

Rozpočtové určení daní bude zřejmě vždy nejvíce probíraným a kritizovaným tématem. Je naivní si myslet, že by se vytvořil systém přerozdělování výnosů daní tak, aby vyhovoval všem. Vždy se najde i malá skupina obcí, která se bude cítit znevýhodněná. Je proto možné se zaměřit pouze na tvorbu takového systému, který by vyhovoval co největšímu počtu obcí.

Současný zákon je nejvíce kritizovaný malými obcemi, kterým vadí, že Praha, Brno, Plzeň a Ostrava mají díky „vyhrazenému“ koeficientu velké příjmy. Malé obce navrhují, aby se jejich vynětí z klasického systému výpočtu zrušilo a získané finanční prostředky by se rozdělily mezi malé obce. S tím však nemohu souhlasit, protože se domnívám, že zmíněná čtyři města mají kvůli své „specifičnosti“ velmi vysoké výdaje oproti jiným městům, a tak je u nich vyšší koeficient opodstatněný.

Ke zlepšení systému může přispět přidání dalších kritérií, podle kterých se výnosy daní přerozdělí. Nejreálněji se jeví zavedení kritéria počtu žáků na školách. Uvažuje se také o kritériu spádovosti obcí (založený na dojížděcí za zaměstnáním a za studiem), zahrnutí spotřebních daní mezi daně sdílené nebo posílení motivačního prvku (snaha, aby obce vytvořily příznivé podmínky pro podnikání).⁹³

Bohužel nejsem v tomto směru odborník, abych mohla posoudit, která z navržených variant bude nejúčinnější a jaký dopad by přineslo její zavedení. Myslím si, že je důležité si napřed ujasnit, zda je cílem novely zákona o RUD pouze spravedlivější rozdělení výnosu daní mezi obcemi (využitím vah a kritérií) nebo poskytnout obcím více finančních prostředků (zvýšení procenta podílu na sdílených daních, zahrnutí spotřebních nebo ekologických daní do systému sdílených daní), případně obojí. Přikláním se k poslední variantě. V posledních letech se výdaje obcí zvyšuje nejen v důsledku rostoucích nákladů, např. na energii a materiál,

⁹³ TOTH, Petr. Vývoj rozpočtového určení daní. *Veřejná správa*, 2009, č. 15, s. 14 - 15.

ale i přenášením fiskálně náročných povinností na obce, ať už jde o oblast samosprávy nebo přenesené působnosti. Přitom se příjmy na pokrytí zvýšených nákladů nezvyšují úměrně přenesených povinnostem.⁹⁴ Navrhovala bych tedy zvýšení výnosů ze sdílených daní a přijetí dalších kritérií, které mají zásadní význam pro výdaje obcí. Je třeba dbát o to, aby se předešlo situaci, která nastala před zavedením dnešní podoby systému RUD. Tehdy kvůli velkým rozdílům mezi příjmy velkých a malých obcí způsobených rozdílnými koeficienty velikostní kategorie obcí došlo dokonce k návrhu na zrušení části zákona o RUD, který byl podán skupinou senátorů Parlamentu ČR k Ústavnímu soudu.⁹⁵

Problematika spotřebních a ekologických daní

Požadavek zahrnutí spotřebních nebo ekologických daní do systému sdílených daní, které jsou příjmem rozpočtu obcí, se mi jeví jako rozumné vzhledem k tomu, že výnos z DPPO a DPFO může být silně ovlivněn ekonomikou, zatímco nepřímé daně otřesy v ekonomice zatěžují o něco méně.

Demonstrativním příkladem může být obec Chropyně, jejíž výnosy z DPPO a DFOZČ během posledních tří let značně kolísaly a v loňském roce v důsledku krize prudce klesly, zatímco výnos z nepřímé daně - DPH byl relativně stabilní a loni se dokonce zaznamenal i jeho růst. Zahrnutí další nepřímé daně by pro obec znamenalo jistě stabilnější a vyšší příjem z RUD.

Zákon o dani z nemovitostí

Výhodou daně z nemovitostí je podle mého názoru její relativní stálost a případná nestabilita ekonomiky by tuto daň příliš ovlivnit neměla. Je to způsobeno zřejmě tím, že při stanovení výše daně se vychází většinou z velikosti nemovitosti, protože je snadno zjištělná, doložitelná a je dlouhodobě neměnná, a ne z tržní ceny, která je nestabilní.

To vidíme i na příkladu obce Chropyně, která za tuto daň vybrala v roce 2008 2 074 476 Kč a v následujícím roce, kdy naplno vypukla hospodářská krize, byl výnos pro

⁹⁴ ELIÁŠ, Antonín. Bude změna rozpočtového určení daní? *Obec a finance*, 2009, roč. 14, č. 1, s. 9.

⁹⁵ Jako hlavní problém spatřovali navrhovatelé v rozporu části zákona s principem rovnosti v právech územních samospráv (rozpor s čl. 1 LZPS), v motivačním prvku, který tlačil malé obce ke slučování (rozpor s čl. 8 Ústavy ČR) a v právní úpravě, která nezaručovala malým obcím dostatečný příjem na plnění funkcí samosprávy (rozpor s čl. 4 LZPS). Ústavní soud však návrh zamítl, neboť usoudil, že jde o nestejné zacházení s nesterýnými situacemi. Zákonodárce měl důvod rozdělit obce do kategorií, na základě kterých jim byly přerozdělovány výnosy z daní. Nízké koeficienty pro malé obce nejsou diskriminační. Není totiž možné rozdělit prostředky 100% spravedlivě vzhledem k četným rozdílům mezi obcemi. Nález Ústavního soudu ze dne 20. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 50/06.

obec 2 071 205 Kč, což není velký pokles. Obec nevyužila místního koeficientu ani změny kategorie k získání vyššího výnosu, jelikož nechtělo ještě více zatěžovat občany touto daní.

Krizí oslabené rozpočty obcí se stát snaží pomoci tím, že novelizoval zákon (účinný od ledna 2010), ve kterém zdvojnásobuje některé sazby. Doufá tak, že by se tím alespoň částečně uhradila ztráta z RUD. I přes tuto snahu nebylo možné tyto ztráty nahradit, protože daň z nemovitostí představuje příliš malé procento v příjmech obcí.

V současnosti se řeší otázka, jak významný by měl tento zdroj příjmů pro obce být, zda by neměla mít obec plnou daňovou pravomoc při rozhodování o této daní, když je výnos výlučně jen její. Zastávám názor, že pokud se daň z příjmů nepřemění na místní daň, tak by měla hlavní rozhodovací pravomoc o této daní zůstat v rukou státu, tím pádem bude stát i nadále vynakládat prostředky na její správu.

Zdá se mi, že stát už obcím poskytl dostatek nástrojů, kterými mohou ovlivňovat výši daňové povinnosti poplatníka a tím přizpůsobovat daň místním podmínkám. Celostátní zvýšení sazby se mi jeví jako zbytečné. Kdyby obce skutečně potřebovaly vytěžit maximum z této daně, sami by využily jak změnu kategorie, tak nejvyššího místního koeficientu. To však mnoho obcí neudělalo, podle mého mínění kvůli tomu, že nechtěly ještě více zatěžovat své občany.

V případě města Chropyně představuje výnos z této daně přibližně 3% z celkových příjmů, se zvýšením daně pomocí koeficientů nebo změnou kategorií v budoucnosti nepočítá.

Zákon o místních poplatcích

Už dříve jsem naznačovala, že se některé místní poplatky blíží svým charakterem místním daním. V tomto směru bych také spatřovala vývoj místních poplatků. Transformace místních poplatků na obecní daně je však běh na dlouhou trať. V souvislosti se změnou termínu „poplatek“ na „daň“ se řeší hlavně změna míry daňové pravomoci obce. Pokud by se totiž z místních poplatků staly obecní daně, obce by získaly mnohem větší finanční samostatnost a rozhodovací pravomoci v oblasti těchto obecních daní⁹⁶. Více rozeberu místní daně níže. Nyní bych se zaměřila na problém současného zákona o místních poplatcích.

Jedním z požadavků Svazu měst a obcí, pronesených na XII. Celostátní finanční konferenci,⁹⁷ bylo zvýšení sazby u místního **poplatku za provoz systému shromažďování,**

⁹⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vydání. Praha: ASPI, a.s., s. 269.

⁹⁷ *Závěry z XII. celostátní konference „Finanční správa a rozvoj měst a obcí v České republice“* [online]. Smocr.cz, 24. listopadu 2009 [cit. 2. Března 2010]. Dostupné na <<http://89.187.140.201/nase-akce/celostatni>>

sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů na 1250 Kč s tím, že konkrétní výše musí samozřejmě zohledňovat vyfakturované náklady. Požadovaná horní hranice se mi jeví jako příliš vysoká. Pokud obce chtějí pokrýt náklady na provoz systému a současná maximální výše jim nestačí, měly by využít možnosti uložit poplatek na základě zákona o odpadech.

Další, v poslední době často diskutovanou otázkou, je problematika **videoloterních terminálů**, které mají nyní v pravomoci stát.⁹⁸ Řeší se zde problém, zda by obce, které mají nyní možnost ve svých OZV upravovat pouze VHP, neměly navíc upravovat i videoterminály s ohledem na snahu regulovat hazard na svém území a také na znalost místních podmínek. Obce usilují o to, aby byly alespoň brány jako účastníci v řízeních o povolení loterií a jiných podobných her vedených Ministerstvem financí ČR a aby Ministerstvo financí ČR nevydávalo povolení k provozu hazardních her na místech, na kterých dopadá regulace VHP vyhláškou obce. Plně souhlasím s tím, aby měly obce možnost rozhodovat jak o VHP, tak o videoloterních terminálech. I právní úprava se musí přizpůsobovat technickému pokroku.

Životní minimum pro obce

Další návrhy ze zmíněné konference SMO ČR jsou například stanovení tzv. životního minima pro obce.⁹⁹ Tento nápad se mi líbí, ale stejně jako u RUD se obávám, že bude problém stanovit hranici životního minima. Každá obec je jinak velká, má svá specifika, různé potřeby. Dvě stejně velké obce nemusejí mít stejně vysoké nutné výdaje na „přežití“. Musel by se zase vymyslet systém založený na několika kritériích, které by vyjadřovaly minimální výši potřeb obce. Slabou útěchou může být pro obce přijetí zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, na základě kterého došlo k několika novelizačním zákonům, což by mělo přispět i ke stabilizaci obecních rozpočtů.

Infrastrukturní daň

V jednom z anket ohledně financování obcí přišel Jaroslav Kubera, primátor města Teplice, se zajímavým nápadem, že by: „...*daň z nemovitosti, ale i většinu místních poplatků zrušil a místo toho zavedl něco jako „infrastrukturní“ daň, která by zahrnula poplatek ze*

financni-konference/xii-cfk/zavery-z-xii-celostatni-konference--financni-sprava-a-rozvoj-mest-a-obci-v-ceske-republice-.aspx>.

⁹⁸ Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁹ *Závěry z XII. celostátní konference „Finanční správa a rozvoj měst a obcí v České republice“* [online]. Smocr.cz, 24. listopadu 2009 [cit. 2. března 2010]. Dostupné na <<http://89.187.140.201/nase-akce/celostatni-financni-konference/xii-cfk/zavery-z-xii-celostatni-konference--financni-sprava-a-rozvoj-mest-a-obci-v-ceske-republice-.aspx>>.

všech obcí poskytovaných služeb, které jsou pro její obyvatele společné. Ne každý obyvatel má například psa, ale všichni užívají vodovod, chodníky nebo třeba odvoz komunálního odpadu.¹⁰⁰ Zajímalo by mě, jak by pak obce nastavovaly výše sazeb nebo osvobození. Sazba „infrastrukturní“ daně by byla zřejmě dost vysoká, aby mohla uhradit výdaje obce na statky určené pro své občany. Občané, kteří byli osvobozeni z místního poplatku a z daně z nemovitostí, by byli znevýhodněni. A i kdyby obec chtěla zavést osvobození pro skupinu obyvatel, nevím, na čem by závisely podmínky osvobození. Opomněna by byla i ochranná a regulační funkce některých poplatků a daně.

Místní daně

Osobně souhlasím se zavedením místních daní, protože si myslím, že obce, jakožto základní územní samosprávné celky, mají nejbližší k občanům. Vědí, co občané na jejich území preferují, a tak by měly mít i dostatek financí k realizaci požadavků svých občanů.

Netroufám si odhadnout, zda se někdy v ČR zavedou místní daně. Jisté však je, že pokus o vytvoření zákona o místních daních vznikne. Pokud by přece jen došlo k tomu, že by se zavedly, představovala bych si, že by měly obce daňovou pravomoc rozhodovat o dnešních místních poplatcích a o dani z nemovitostí a nynější právní úprava těchto dvou daňových příjmů by mohla sloužit jako základ zákona o místních daních.

Uvědomuji si, že by proces přeměny byl zdlouhavý a složitý především z hlediska přerozdělení pravomocí a povinností mezi státem a obcemi a nepochybně by byl doprovázen velmi bouřlivými debatami, a to nejen o finální podobě zákona o místních daních, ale i tom, zda je vůbec zavádět. Například Ing. Michaela Šojdrová, poslankyně Parlamentu ČR, odmítá místní daně, protože dle jejího názoru by to obcím přineslo další povinnosti, další náklady, takže by v důsledku toho obce spíše trátily.¹⁰¹ Podle mě však jsou náklady na správu daně „cena“ za to, aby mohly obce o této dani samostatně rozhodovat a přizpůsobovat místním potřebám. Myslím si, že tuhle „cenu“ budou obce akceptovat.

¹⁰⁰ ŠTEFANOVÁ, Alexandra. Vyšší daň z nemovitostí nezhojí ztráty v příjmech. *Veřejná správa*, 2009, č. 29, s. 14.

¹⁰¹ RYŠAVÝ, Ivan. Daň z nemovitostí: kam míří?. *Moderní obec*, 2010, roč. XVI, č. 3, s. 6 - 7.

8. Závěr

V důsledku decentralizace vznikají územním samosprávným celkům nejen práva, ale také i povinnosti, které jsou spojeny s vyšší finanční a administrativní náročností. Je proto nezbytné zabývat se problémem financování územních samospráv.

Cílem mé bakalářské práce bylo postihnout problematiku příjmů obcí v České republice v komplexním pohledu, vyhodnotit důležitost jednotlivých druhů příjmů pro vybranou obec, zdůraznit klady a zápory současné právní úpravy na úseku financování obcí a navrhnout případné změny v této úpravě, což se mi doufám povedlo.

Vzhledem k postupnému posilování pravomocí obcí a převádění řady kompetencí na místní samosprávu, se stala otázka zajištění odpovídajících finančních zdrojů územním samosprávám velmi aktuální, proto nebyl problém sehnat dostatek literatury zabývající se veřejnými financemi a financováním a hospodařením územních samosprávných celků. Některé publikace byly však příliš ekonomicky zaměřené, proto jsem pro svou potřebu využila i platnou legislativu a učebnice o finančním právu. K pochopení tématu mi pomohly rozhovory s vedoucí finančního odboru města Chropyně, paní Lenkou Macháčkovou, která mi také poskytla potřebné podklady a informace ke zpracování analýzy rozpočtu města.

Na začátku práce jsem definovala nejdůležitější pojmy, které k tématu neodmyslitelně patří. Následně jsem vymezila právní postavení obce a její možnosti hospodaření s vlastním majetkem, stručně jsem charakterizovala pojem rozpočet a popsala rozpočtový proces. Převážnou část práce jsem věnovala příjmové stránce obecního rozpočtu. Pro komplexnost jsem jednoduše uvedla hlavní oblasti, kam plynou výdaje obcí.

Pro uplatnění získaných teoretických poznatků v praxi jsem si zvolila obec Chropyně, ve které žiji. Využila jsem teoretického vymezení příjmů a výdajů obcí a aplikovala jsem je na rozpočet obce. Došla jsem k závěru, že obec v roce 2009 hospodařila rozumně. Vlivem celosvětové ekonomické krize, která zasáhla i Českou republiku, se však prudce snížily příjmy z rozpočtového určení daní. Pokles výnosu z daní vykompenzovala obec prodejem vlastních nemovitostí, čímž získala dostatek prostředků ke krytí běžných výdajů. Obec navíc dosáhla na několik významných dotací, které jí pomohly dokončit plánované investice.

V poslední části jsem se zabývala platnou právní úpravou, která se uplatňuje na tomto úseku. Zaměřila jsem se hlavně na zákon o rozpočtovém určení daní, zákon o místních poplatcích a zákon o dani z nemovitostí. Došla jsem k závěru, že i přes snahu zákonodárců stále zlepšovat systém přerozdělování daňových výnosů se stále nedaří stoprocentně uspokojit finanční potřeby všech obcí. Myslím si, že není ani možné vytvořit systém, který by

vyhovoval všem. Proto bych navrhovala dále hledat optimální řešení přerozdělování výnosů daní tak, aby bylo přijatelné pro co největší počet obcí. Doporučila bych zařadit další kritéria do systému rozpočtového určení daní, k tomu bych uvítala, kdyby se ke sdíleným daním přidala i spotřební daň. Kromě toho navrhuji další diskuzi o vzniku místních daní, které by zahrnovaly daň z nemovitostí a místní poplatky, aby se zajistila vyšší finanční samostatnost obcí, která v současnosti, podle mého názoru, není ještě dostatečná.

Protože daňové příjmy, resp. příjmy z rozpočtového určení daní, tvoří největší část příjmů obce, měl by se zájem státu zaměřit hlavně na problematiku rozpočtového určení daní. Místní daně jsou sice důležité z hlediska posílení daňové pravomoci obcí, ale myslím si, že pro obce nebude jejich výnos nikdy tak významný, jako jsou výnosy ze svěřených a sdílených celostátních daní.

Seznam použitých pramenů

Monografie

1. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
2. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. 376 s. ISBN 80-7261-086-4.
3. BAKEŠ, Milan. a kol. *Finanční právo*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 741 s. ISBN 80-7179-431-7.
4. JÍLEK, Milan. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vydání. Praha: Aspi, a.s., 2008. 428 s. ISBN: 978-80-7357-355-3.
5. MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Eva Rozkotová - IFEC, 2008. 152 s. ISBN 978-80-87146-08-8.
6. NETOLICKÝ, Martin. *Rozpočty obcí v naší legislativě*. 1. vydání. Brno: Tribun EU, 2008. 50 s. ISBN 978-80-7399-340-5.
7. MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 248 s. 978-80-7179-598-8.
8. PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
9. PELC, Vladimír. *Místní poplatky - úplné znění zákona o místních poplatcích s poznámkami*. 3. vydání. Praha: Linde, 2008. 303 s. ISBN 80-7201-691-4.
10. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Grade, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Internetové zdroje

1. Městský úřad Chropyně: <http://www.muchropyne.cz/>
2. Svaz měst a obcí České republiky: <http://www.smocr.cz/>
3. Strukturální fondy: <http://www.strukturalni-fondy.cz/>
4. Ministerstvo financí České republiky: <http://www.mfcr.cz/>

Periodika

1. Obec a finance. 2009, roč. 14, č. 3.
2. Obec a finance. 2009, roč. 14, č. 1.

3. Moderní obec. 2010, roč. XVI, č. 3.
4. Veřejná správa. 2009, č. 15.
5. Veřejná správa. 2009, č. 29.

Právní předpisy ČR

1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů.
2. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
3. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
10. Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002, o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 44/1988 Sb., horní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
15. Zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009.
16. Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů.
17. Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 39/93.
2. Nález Ústavního soudu ze dne 20. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 50/06.

Resumé

A multi-stage arrangement of the budget system exists not only in federal states, but also in unitary states. In the Czech Republic the state shares certain competence and financial resources with the municipalities (basic territorial self-governing units) and regions (higher territorial self-governing units). These units have the right to self-government in their own territory, but concurrently they exercise delegated competency as effect of applying the so-called „mixed model of public administration“.

To exercise their self-governing and delegated competency, the municipalities must have sufficient financial resources. The municipalities get these resources not only from the state, but also from their own activities, from the European Union or from other subjects. Each municipality has different income, even if they are the same size and have the same number of population. It is interesting to see, why it is like this and how municipalities or state can influence these differences in income. That's why I chose „Municipal revenues“ as the theme of my bachelor thesis.

In my work I dealt with the problem of municipal financing (from where the municipalities take their funds to cover their costs), municipal management (how they use obtained funds) and the rate of economic autonomy of municipalities (how they can affect the amount of their income and what degree they can decide on finance spending).

The main financial instrument for the management of the municipality is a budget that includes data about revenues and expenditures. I did not forget to make a mention of the procedure for compilation, approval, publishing, management, monitoring and evaluation of budget.

Bulk of the work I went into a description of the various types of municipal income. I focused on tax revenue, non-tax revenues, grants and recurring income.

To make the budget complete, of course, I had to mention the municipal expenditure and its classification. I pointed out the main areas where budgetary expenditure flow.

In the practical part of my work I tried to use my acquired theoretical knowledge and to apply it in analysis the budget of the town Chropyně to evaluate its management. I discovered that the town managed in 2009 well and could take advantage of opportunities to achieve higher revenues (especially by using grants). Due to the global economic crisis that hit the Czech Republic, however, the revenues from the budgetary allocation of taxes sharply reduced. Fortunately, the town gain several significant grants to help it complete the planned investments.

In the last part, I tried to think of the legislation that applies in this area, to outline their „pro-and-con“ and to suggest the direction that it should be further developed. After exploration some basic laws (Budgetary determination of taxes law, Local charges law, Immovable property tax law), which strongly influence the municipal revenues, I came to the conclusion that the efforts of legislators to improve the system of budgetary determination of taxes are not enough. I think that it is not possible to invent a system that would suit everyone. Therefore, I suggested searching for the best possible solution for the allocation of tax income so as to be acceptable to the greatest number of municipalities. Furthermore, I advised to go on the discussion about the emergence of „local taxes“, which would include immovable property tax and local charges, to ensure greater financial autonomy of municipalities.

The aim of my work was to describe the issue of income municipalities in the Czech Republic in the general view, to evaluate the current legislation and to recommend any changes in this legislation. I hope I have managed it.

Seznam příloh

1. Rozpočtový výhled města Chropyně na roky 2007 - 2012.....	52
2. Rozpočet města Chropyně na rok 2009.....	54
3. Schéma rozpočtového určení daní s účinností od 1. 1. 2008.....	57

Přílohy

1. Rozpočtový výhled města Chropyně na roky 2007 - 2012

Rozpočtový výhled města Chropyně na roky 2007 - 2012								
	Popis	2007/A	2007/B	2008	2009	2010	2011	2012
1	DAŇOVÉ PŘÍJMY	38758	37998	38662	39607	40462	41544	42601
2	DPFO zav.č.	7800	7800	8034	8275	8523	8779	9042
3	DPFO OVŠČ	1500	1500	1515	1530	1545	1561	1577
4	DPPO	8500	8500	8585	8757	8932	9200	9476
5	DPPO za obce	760	0	0	0	0	0	0
6	Daň z nemovitosti a z majetku	1960	1960	1980	1999	2019	2040	2060
7	DPH	14027	14027	14448	14881	15328	15788	16261
8	Ostatní daně	420	420	420	420	420	420	420
9	Správní poplatky	386	386	390	394	398	402	406
10	Místní poplatky	2745	2745	2691	2750	2697	2756	2760
11	Poplatek za VHP	300	300	300	300	300	300	300
12	Ostatní daň. Příjmy	360	360	300	300	300	300	300
13	NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	4080	4080	3181	2495	2449	2453	2457
14	Příjmy z posk. služeb., výr., zboží	192	192	196	200	204	208	212
15	Příjmy z pronájmu	1940	1940	1220	1030	1030	1030	1030
16	Příjmy z úroků	200	200	250	250	200	200	200
17	Odpisy příspěv. org.	1030	1030	900	800	800	800	800
18	Příj. z prodeje nekap. maj. a ost. ned. p.	18	18	15	15	15	15	15
19	Přijaté splátky půjček	700	700	200	200	200	200	200
20	DAŇOVÉ A NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	42838	42078	41843	42102	42911	43997	45058
21	Provozní dotace (bez soc. dáv.)	12051	230	230	230	230	230	230
22	Nein. příj. potace ze SR (dot. vztah)	3003	3003	3181	3340	3507	3683	3867
23	BĚŽNÉ PŘÍJMY	57892	45311	45254	45672	46648	47910	49155
24	Příjmy z prod. inv. maj. a ost. inv. p.	3071	3071	9000	6000	100	100	100
25	Příjmy z prod. akcií a maj. podílů	0	0	0	0	0	0	0
26	Přijaté dotace (bez ř. 27)	0	0	0	0	0	0	0
27	Inv. příj. dot. ze SR (souhr. dot. vztahy)	0	0	0	0	0	0	0
28	PŘÍJMY CELKEM	60963	48382	54254	51672	46748	48010	49255
29	Platby zaměstnanců vč. odvodů	11860	11860	12216	12583	12960	13348	13749
30	Nákup DHM	512	512	400	400	400	400	400
31	Nákup materiálu - ostatní	502	502	515	530	546	563	580
32	Úroky a splátky leasingu	175	175	175	175	175	175	175

33	Ostatní fin. Výdaje	0	0	0	0	0	0	0
34	Nákup energií	1086	1086	1108	1122	1133	1146	1158
35	Nákup služeb	7537	7537	6550	6350	6200	6400	6300
36	Opravy a udržování	4855	4855	3125	3218	3315	3414	3517
37	Ostatní nákupy	954	954	340	350	360	370	380
38	Dopravní obslužnost	260	260	265	268	270	273	279
39	Ost. příspěvky, náhrady a věcné dary	193	193	200	206	212	218	225
40	Neinv. transfery podnikatel. sub. a nezisk. org.	3170	3170	2000	2060	2122	2185	2251
41	Neinv. transfery rozpočtům	18222	17461	16282	16180	16340	16505	16670
42	Neinv. transfery obyvatelstvu-soc. dáv.	11820	0	0	0	0	0	0
43	Ostatní neinv. Transfery - rezervy	2017	2017	0	0	0	0	0
44	BĚŽNÉ VÝDAJE	63163	50582	43176	43442	44033	44997	45684
45	KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	11485	11485	0	0	0	0	0
46	VÝDAJE CELKEM	74648	62067	43176	43442	44033	44997	45684
47	SALDO v roz. sklad. (bez financování)	13685	13685	11078	8230	2615	3013	3571
48	Uhrazené splátky jistin a dluhopisů	177	177	170	170	170	170	85
49	Přijaté půjčky	0	0	0	0	0	0	0
50	Změna stavu na BÚ	11062	11062	0	0	0	0	0
51	FINANCOVÁNÍ	10885	10885	06748	0	0	0	0
52	Řízení likvidity	2800	2800	2017	0	0	0	0
53	PŘÍJMY VŠECHNY	74825	62244	56271	51672	46748	48010	49255
54	VÝDAJE VŠECHNY	74825	62244	43346	43612	44203	45167	45769
55	SALDO ÚPLNÉ	0	0	12925	8060	2545	2843	3486
56	PROVOZNÍ PŘEBYTEK	-5271	-5271	2078	2230	2615	2913	3471
57	ROZDÍL PROVOZ. PŘEBYTKU A SPLAC. JISTINY	-5448	-5448	1908	2060	2445	2743	3386
58	DLUHOVÁ ZÁKLADNA	45841	45311	45254	45672	46648	47910	47910
59	DLUHOVÁ SLUŽBA	352	352	345	345	345	345	260
60	DLUH.SLUŽBY/DLUH. ZÁKL. (v %)	1	1	1	1	1	1	0

Údaje jsou uvedené v tisících.

Zdroj: Vytvořeno autorem na základě materiálů poskytnutých Městským úřadem Chropyně.

2. Rozpočet města Chropyně na rok 2009

Rozpočet města Chropyně na rok 2009		
	PŘÍJMY	
	Daň z příjmu fyz. osob ze závislé činnosti	7 900,00
	Daň z příjmu fyz. osob ze SVČ	1 800,00
	Daň z příjmu fyz. osob z kap. výnosů	500,00
	Daň z příjmu právnických osob	10 000,00
	Daň z přidané hodnoty	14 500,00
	Daň z příjmů právnických osob za obce	800,00
	Daň z nemovitostí	2 000,00
	Správní poplatky	450,00
	Odvod výtěžku z provozování VHP	350,00
	Místní poplatky	3 351,00
1	Daňové příjmy	41 651,00
	Příjmy z poskytování služeb a výrobků	410,00
	Příjmy z pronájmu pozemků a nemovitostí	2 125,00
	Odvody příspěvkových organizací	1 461,00
	Ostatní přijaté transfery	250,00
	Ostatní nedaňové příjmy	346,00
2	Nedaňové příjmy	4 592,00
	Příjmy z prodeje nemovitostí	8 050,00
3	Kapitálové příjmy	8 050,00
	Neinvestiční přijaté dotace ze SR v rámci SDV a ost.	5 773,00
4	Dotace celkem	5 773,00
	PŘÍJMY CELKEM	60 066,00
	Financování	
	Převod prostředků bank. účtů z r. 2008	7 500,00
	Splátky půjčky Fondu rozvoje bydlení	-177,00
8	FINANCOVÁNÍ	7 323,00

	V Ý D A J E:	
	Vnitřní obchod, služby a cestovní ruch	131,50
	Neinv. transfery v oblasti obchodu a služeb	165,00
21	Vnitřní obchod, služby a cestovní ruch	296,50
	Silnice-cyklostezka (náš podíl)	3 200,00
	Dopravní obslužnost	260,00

22	Doprava	3 460,00
	Kanalizační práce-údržba, služby	50,00
23	Vodní hospodářství	50,00
2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	3 806,50
	MŠ-celková výše neinv. příspěvku	1 410,00
	ZŠS-celková výše neinv. příspěvku	1 100,00
	ZŠ-celková výše neinv. příspěvku	3 565,00
	Odpisy školských zařízení	216,00
31	Vzdělávání	6 291,00
	Činnosti knihovnické	1 006,50
	Tradice města	337,00
	Příspěvky na kulturu	150,00
	Zpravodaj	450,00
	Příspěvek farnosti	150,00
	Ostatní záležitosti kultury	105,00
33	Kultura, církev, sdělovací prostředky	2 198,50
	Sportovní zařízení - Investiční akce (naš podíl)	6 850,00
	Neinv. transfery na tělovýchovu	1 250,00
	Příspěvky na využití volného času dětí a mládeže	430,00
34	Tělovýchova a zájmová činnost	8 530,00
	Neinv. transfery na zdrav. a další služby	260,00
35	Zdravotnictví	260,00
	Bytové hospodářství	1 850,00
	Nebytové hospodářství	375,00
	Výstavba inženýrských sítí	300,00
	Veřejné osvětlení-energie	1 200,00
	Územní plánování	855,00
	Regenerace sídliště-další etapa	1 800,00
	Údržba hřišť	150,00
	Odpisy Správy majetku města	1 245,00
	Správa majetku města-celková výše příspěvku	9 030,00
36	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	16 805,00
	Svoz nebezpečných odpadů	1 300,00
	Sběr a svoz komunálního odpadu	2 700,00
	Nakládání s odpady - rekultivace skládky (naš podíl)	2 300,00
	Monitoring skládky	80,00
	RESO	600,00
	Péče o vzhled obcí a veř. zeleň	100,00

	Ostatní ekologické záležitosti	200,00
37	Ochrana životního prostředí	7 280,00
3	Služby pro obyvatelstvo	41 364,50
	Sociální dávky 2 400,00	2 400,00
	Dům s pečovatelskou službou-provoz	1 368,00
4	Sociální věci	3 768,00
	Požární ochrana	468,00
5	Bezpečnost státu a právní ochrana	468,00
	Zastupitelstvo obce	1 768,00
	Činnost místní správy-celkem	14 142,00
	Výdaje na platy a pojistné	9 568,00
	Nákup materiálu a DHM	887,00
	Nákup vody a energií	295,00
	Nákup služeb	1 782,00
	Ostatní nákupy	790,00
	Ostatní transfery	200,00
	Investice	620,00
61	Státní správa, územní samospráva	15 910,00
	Platby daní a poplatků za obec	800,00
	Služby bankovních ústavů	87,00
	Pojištění majetku	260,00
	Ostatní neinv. transfery	40,00
	Rezerva	885,00
63	Finanční operace	2 072,00
6	Všeobecná pokladní správa	17 982,00
	VÝDAJE CELKEM	67 389,00

Údaje jsou uvedené v tisících.

Zdroj: Zpracováno autorem na základě materiálů poskytnutých Městským úřadem Chropyně.

PŘÍJMY + FINANCOVÁNÍ = VÝDAJE

60.066,00 + 7.323,00 = 67.389,00

Seznam zkratk k rozpočtu města Chropyně:

SVČ = samostatná výdělečná činnost

MŠ = mateřská škola

VHP = výherní hrací přístroje

ZŠS = zařízení školního stravování

SR = státní rozpočet

ZŠ = základní škola

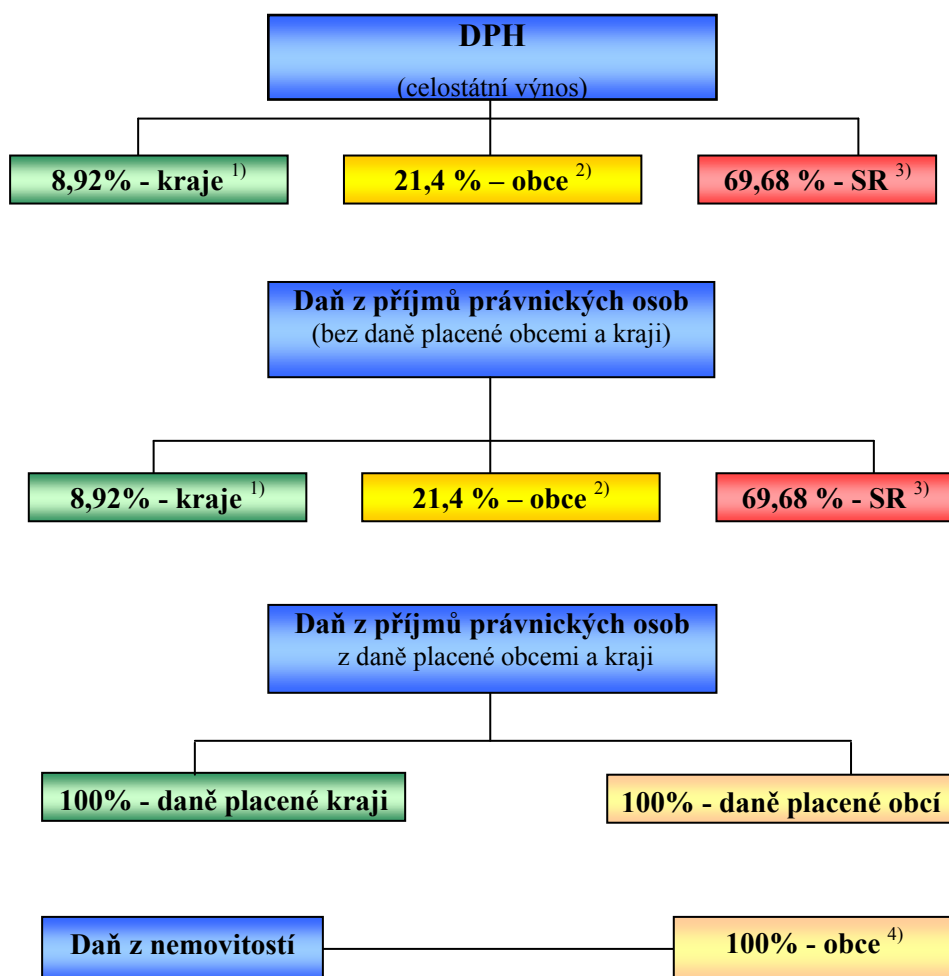
SDV = souhrnný dotační vztah

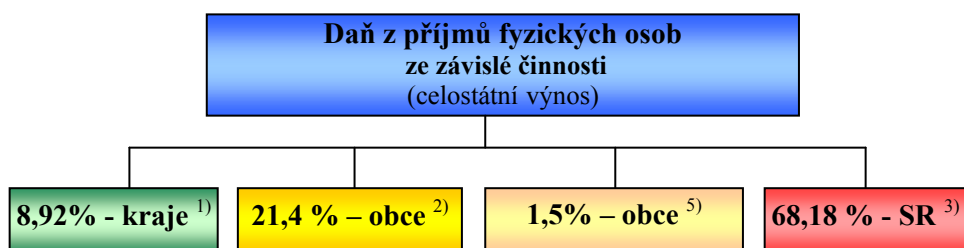
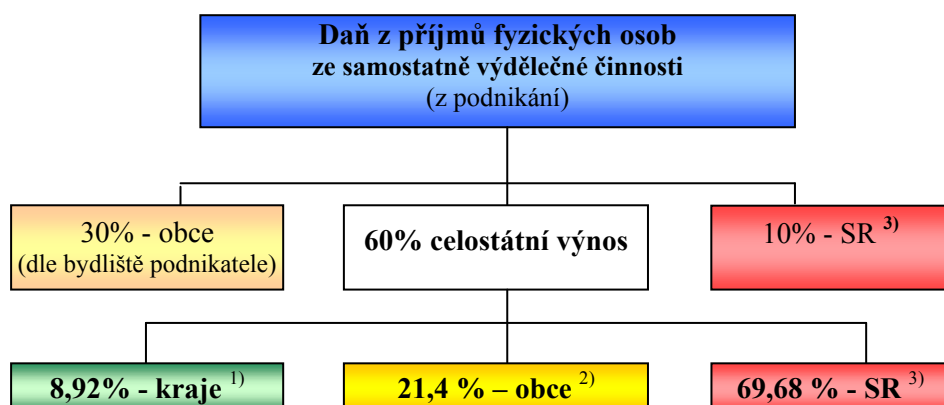
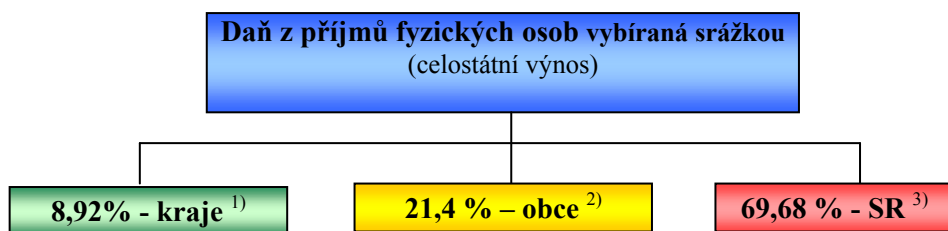
DHM = drobná hmotný majetek

PD = projektová dokumentace

RESO = regionální ekologické sdružení obcí

3. Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce
2. prostého počtu obyvatel v obci
3. násobků postupných přechodů

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.
⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR [13. Března 2010]. Dostupné na < <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-53EDF4E6-3ACDC929/cds/xsl/283.html?year=>>.